

Smidig övergång från förskolan till skolan

-FHille som metod

Lotta Cabell

Examensarbete
Det sociala området
2017

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	19012
Författare:	Lotta Cabell
Arbetets namn:	Smidig övergång från förskolan till skolan- FHille som metod
Handledare (Arcada):	Carina Kiukas
Uppdragsgivare:	Folkhälsan
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med den här studien är att kartlägga hur FHille programmet har inverkat enligt föräldrarna på barnen då de skall övergå från förskolan till skolan. Samt på vilket sätt FHille programmet enligt föräldrarna stött barnets övergång från förskolan till skolan. De centrala frågeställningarna är: Hur har FHille programmet enligt föräldrarna stött barnets övergång från förskolan till skolan? Hur beskriver föräldrar till barn som inte deltagit i FHille skolstarten?</p> <p>Detta är en kvalitativ studie, som materialinsamlingsmetod har temaintervjuer använts. Analysen av det insamlade materialet har gjorts med hjälp av innehållsanalys.</p> <p>Informanter som deltagit med sitt barn i FHille programmet ansåg att FHille gett deras barn en smidig övergång från förskolan till skolan. Informanterna upplevde FHille programmet som både roligt men också tidskrävande. Informanterna ansåg att ett bra samarbete mellan förskolan och skolan spelar en stor roll, de informanter som hade förskolan och skolan bredvid varandra hade ett bra samarbete. Alla informanter rekommenderade FHille programmet till andra föräldrar. De informanter som inte hade deltagit i FHille programmet beskrev skolstarten som jobbig och tung. Informanterna ansåg alla att skolstarten gjort deras barn självständiga. Informanterna ansåg att det var viktigt att man som förälder engagerar sig för att skolstarten skall börja bra och smidigt.</p> <p>Detta examensarbete är ett samarbete med Folkhälsan. Ansvarige kontaktperson är Johanna Sallinen.</p>	
Nyckelord:	skolstart,fhille,folkhälsan,övergång,kasam,förskola
Sidantal:	43
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	13.12.2017

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Bachelor of social services
Identification number:	19012
Author:	Lotta Cabell
Title:	Flexible transition from preschool to school- FHille as a method
Supervisor (Arcada):	Carina Kiukas
Commissioned by:	Folkhälsan
<p>Abstract:</p> <p>The aim of this study was to map out how the FHille program has affected the children's transition from preschool to school according to the parents. Also in which way the FHille program has supported the children's transition from preschool to school according to the parents. Central questions in the study were: How has the FHille program affected the children's transition from preschool to school according to the parents? How do parents that have not participated with their children in the FHille program describe schoolstart?</p> <p>This is a qualitative study, the material was collected through semistructured interviews. Content analysis was used when analyzing the material.</p> <p>The informants that have participated in the FHille program with their children feel that FHille has given their children a flexible transition from preschool to school. The informants experienced the FHille program as fun but also time-consuming. The informants felt that a good cooperation between preschool and school plays a huge part, those informants that had preschool and school close to each other had good cooperation. All informants recommended the FHille program to other parents. The informants that had not participated with their children in the FHille program described schoolstart as difficult and heavy. All the informants felt that schoolstart has made their children independent. The informants felt that it is important that the parents are committed for a good and flexible transition.</p> <p>This study is a cooperation with Folkhälsan. The responsible contact person is Johanna Sallinen.</p>	
Keywords:	schoolstart,fhille,folkhälsan,transition,kasam,preschool
Number of pages:	43
Language:	Swedish
Date of acceptance:	13.12.2017

INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	6
1.1 Val av forskningsområdet	6
1.2 Fhille- projektet ett samarbete med folkhälsan	6
2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	7
3 TIDIGARE FORSKNING	7
3.1 Norden	7
3.2 Internationellt.....	10
3.3 Sammanfattning	11
4 FHILLE- FÖR EN GOD SKOLSTART	11
5 TEORETISK REFERENSRAM	15
5.1 Antonovsky KASAM	15
5.2 Skolstart	17
5.3 Sammanfattning	19
6 METOD.....	20
6.1 Val av metod	20
6.2 Den kvalitativa undersökningen	20
6.2.1 Intervju som datainsamlingsmetod	21
6.3 Informanter och etik.....	22
6.4 Analysmetod.....	23
6.5 Studiens genomförande	24
7. RESULTATREDOVISNING AV FÖRÄLDRAR SOM DELTAGIT MED SITT BARN I FHILLE PROGRAMMET ..	24
7.1 Samarbete mellan daghem/förskola/skola	24
7.2 Barnets individuella behov för hjälp till smidig övergång	25
7.3 FHille programmet roligt och tidskrävande	25
7.4 Skolförberedelse.....	26
7.5 Kvalitetstid tillsammans med barnet	27
7.6 Sammanfattning av forskningsresultat	29
8. RESULTATREDOVISNING AV FÖRÄLDRAR SOM INTE DELTAGIT MED SITT BARN I FHILLE PROGRAMMET	30
8.1 Samarbete förskola och skola	30
8.2 Upplevelsen av skolstarten.....	31
8.3 Barnets upplevelse.....	32
8.4 Samarbete mellan föräldrarna och barnet i skolstarten.....	32
8.5 Sammanfattning av forskningsresultat.....	34
9 DISKUSSION.....	35
10 GRANSKNING AV RESULTAT OCH METOD.....	38
11 KÄLLOR	41

BILAGOR	<i>Bilaga 1 Brev till informanter</i>
	<i>Bilaga 2 Brev till informanter</i>
	<i>Bilaga 3 Temaintervjuguide FHille föräldrar</i>
	<i>Bilaga 4 Temaintervjuguide föräldrar</i>
	<i>Bilaga 5 Tabeller</i>

1 INLEDNING

Övergången mellan förskolan och skolan är ett stort steg i både barnets och föräldrarnas liv. Det är det första stora steget människan tar i sitt liv som individ i detta samhälle. Det är väldigt viktigt att samarbetet fungerar mellan förskolan och skolan för att övergången skall gå så smidigt som möjligt.

1.1 Val av forskningsområdet

Jag har valt att undersöka om FHille programmet och dess metoder. Då jag första gången fick höra om FHille programmet blev jag intresserad av att forska över hur programmet inverkat på de barn och familjer som deltagit. Jag träffade Johanna Sallinen på Folkhälsan och fick höra mera om programmet. Jag tyckte att det verkade som en bra metod för att göra skolstarten smidigare för att för endel barn kan övergången kännas som jobbig då man övergår från förskolan till skolan.

1.2 Fhille- projektet ett samarbete med folkhälsan

Folkhälsan erbjuder ett program för barn som snart skall börja skolan och deras föräldrar. Programmet som kallas FHille baserar sig på den internationella HIPPY modellen och erbjuder föräldrar och barn stunder för gemensam lek och samvaro.

Folkhälsan har anpassat den internationella modellen HIPPY (Home instruction for parents and preschool youngsters) som används i 13 länder till finländska förhållanden.

Programmet erbjuds till familjer som vill vara väl förberedda för de utmaningar som barnet möter i skolan. Programmet genomförs under 30 veckor. Folkhälsan gav mig fria händer att forska i inom Fhille programmet.

2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet med mitt arbete är att lyfta fram FHille programmet och se dess inverkan på barnen enligt föräldrarna då de skall övergå från förskolan till skolan. Samt på vilket sätt FHille programmet enligt föräldrarna stött barnets övergång från förskolan till skolan.

I mitt arbete kommer jag att fokusera mig på följande frågor:

1. Hur har FHille programmet enligt föräldrarna stött barnens övergång från förskolan till skolan?
2. Hur beskriver föräldrar till barn som inte deltagit i FHille skolstarten?

3 TIDIGARE FORSKNING

Det finns mycket forskning inom småbarnspedagogik och om vad som är viktigt när det gäller barn som går i daghem, förskola och skola.

Som sökord använde jag esikoulusta kouluun, varhaiskasvatus, forskolepedagogik, förskola till skola, siirtymävaihe, sujuva siirtymävaihe. Jag fick många träffar men valde ut fyra från Google Scholar som jag tyckte var mest relevanta till detta arbete. En forskning har jag fått av Folkhälsan och en från utbildningsstyrelsens hemsidor.

3.1 Norden

Ulla Härkönen har skrivit en artikel där hon nämner professor Mikko Ojala som definierar ordet småbarnsfostran. Han menar att småbarnsfostran är uppfostran före skolåldern. Generella målsättningen med den tidiga uppfostran är att mångsidigt utveckla barnets personlighet. Småbarnsfostran som vetenskap är att forska uppfostringsprocessen före skolåldern. Ojala konstaterar att småbarnsfostran är en växelverkan mellan hemmet, dagvården och förskolan, vars målsättning är att utveckla barnens helhetspersonlighet. (Härkönen 2002a s. 112-113)

I en artikel skriver Helena Ackesjö och Sven Persson att i Sverige har det funnits i drygt 10 år tillbaka ett eget skolforum för sexåriga barn som kallas för förskoleklass. Förskoleklassen är inte obligatorisk men lyder under skolans läroplan. Ackesjö och Persson skriver att förskoleklassens lärare måste förhålla sig både till förskoletraditionen och till att förbereda barnen inför skolan. (Ackesjö, Persson 2010 s. 142)

Förskolan ses teoretiskt som ett gränsland mellan förskolan och skolan. I citatet "Förskoleklassen beskrivs ofta som en bro mellan förskola och skola, men den som arbetar där kan det nog ibland kännas som en lina att balansera på" lyfter Ackesjö och Persson tydligt fram att förskolelärarna ofta befinner sig i ett gränsland där lärarna balanserar på en lina mellan förskola och grundskola. (Ackesjö, Persson 2010 s. 160)

År 2005 har Utbildningsstyrelsen gett ut en publikation som heter "Siirtymät sujuviksi – ehyttä koulupolkua rakentamassa ". Där lyfts det fram vilka faktorer som påverkar och vilka faktorer som behövs för att övergångarna skall gå så smidigt som möjligt. Det är viktigt att man kan se varje barn och elev, som individ och på det sättet beakta varje individs starka och svaga sidor i övergångs situationerna. För att övergångarna skall gå så smidigt som möjligt måste föräldrarna och lärarna samarbeta. (Holopainen et al. 2005 s. 5)

Övergångsfasens planlighet och att lyckas med genomföringen är av speciellt stor betydelse för barn och ungdomar med behov för special stöd. (Holopainen et al. 2005 s.6)

I Ulla Härkörens doktorsavhandling säger hon att baserat på sin långa erfarenhet och sina kunskaper i småbarnsfostran är hennes hypotes den att utvecklingen, skötseln, uppväxten och lärandet av ett sexårigt barn måste tas hand om på många olika sätt och ses som en helhet. Läroplanens uppgift är för sin del att se efter att barnens utveckling framskrider mångsidigt. (Härkönen 2002b s. 12-13)

Förundervisning är en del av småbarnsfostran och en del av ett livslångt lärande. Småbarnsfostran stöder hemuppfostran. Småbarnsfostran bör vara planligt, ändamålsenligt och basera sig på växelverkan samt samverkan. Hon tar också upp att barnens individualitet skall stödjas och beaktas i alla stadier. (Härkönen 2002 s. 38)

Barnens ställning i förundervisningen granskas från olika synpunkterna i olika länder. I USA:s och Stor Britanniens förundervisning betonar man tydligare utvecklandet av

barnens färdigheter före skolundervisningen. Där betonar man matematiska kunskaper samt läs- och skrivkunskaper. I Finland och andra nordiska länder är synpunkter mera barncentrerade. I småbarnsfostran och förundervisningen betonar man utvecklandet av barnens sociala och individuella kunskaper. (Härkönen 2002 s.45)

Samarbetet mellan daghem och skolor fungerar desto bättre ju närmare enheterna fysiskt befinner sig. Förhållandet mellan skolåldern och skolmognaden har man forskat mycket. Forskningsresultat tyder på att de yngsta i sin åldersklass (tex. de som är födda i slutet av året) klarar sig sämre i skolan än de som börjar skolan som lite äldre (t.ex. födda i början av året). Det sägs att flickorna är mera utvecklade när det gäller skolmognad. (Härkönen 2002 s. 46- 47)

Kommunerna upplever att de största problemen med att ordna förundervisning är att beakta barn med speciella behov, att få biträden, brist på budgeterade pengar och problem med utrymmen. (Härkönen 2002 s. 54)

Över hälften av (65%) av daghemmens föreståndare anser att förundervisningen borde ordnas i dagvårdsenheten. En femte del av föreståndaren kan inte säga sin åsikt eller är av den åsikten att förundervisningen kan ordnas både i daghem eller skolor. (Härkönen 2002 s.59)

Vuokko Vienola har skrivit en artikel där hon samlat material från en undersökning som gjorts 2000-2001. Undersökningen har gjorts gällande samarbetet mellan finska förskolan och skolan i Nojanmaa. Vienola skriver i sin artikel om att i barnens utveckling skall det inte få ske någon större avbrott. Man anser att övergången från en offentlig enhet som stöder barnens utveckling och inläring till en annan borde inte orsaka avbrott eller väsentlig förändring till barnets uppväxtförhållanden. Målsättningen med samarbetet eller innehållet är inte exakt definierat och varje skola och daghem eller varje distrikt har fullföljt samarbetet på sitt eget sätt såväl kvantitativt som kvalitativt. (Vienola 2002 s.116)

I undersökningen kom det fram att barnträdgårdslärarna anser att de hade lärt sig av skolans förfarande och att hurdana saker man skall fästa uppmärksamhet vid när barnen skolas för framtiden. Dom hade fått en klarare uppfattning av skolans ämnesfördelning.

Enligt en lärares erfarenhet borde barnen lära sig i förskolan om hur man fungerar i en grupp, lära sig lyssna och bekanta sig i skolan för att skolstarten skulle vara lättare. (Vienola 2002 s.128)

I undersökningen kom det fram att sex familjer hade valt skolan delvis på grund av att daghemmet hade samarbete med skolan. Det är tryggt för barnet att gå till en plats där lärarna och omgivningen är bekant. Största delen av familjerna ansåg att det viktigaste var att skolan är nära hemmet. Tio familjer berättade att daghemmets samarbete hade ingen inverkan och en familj visste ingenting om samarbetet när de gjorde sitt val. Förskoleeleverna och förstaklassisterna har fått nytta av det här speciellt i deras emotionella och sociala tillväxt. (Vienola 2002 s. 130-136)

3.2 Internationellt

Det har gjorts en hel del undersökningar utomlands om hur Fhille programmet inverkat på barnen och även dess inverkan på vuxna. Fhille programmet heter på engelska Hippy och i HIPPY Research summary- A list of research reports that have been produced since the 2003 publication of *Parents Making A Difference*, organized by primary focus on children, parents, home visitors or community finns det en hel del undersökningar från olika länder så som USA, Canada, Tyskland, Australien och Nya Zeeland. Sammanfattningen är gjord i mars 2009. Det som kommit fram i undersökningarna är bland annat att barn som deltagit i Hippy programmet uppför sig bättre, kan bättre följa skolrutinerna, är mer engagerade och överlag bättre förberedda för skolan än barn som inte deltagit Hippy programmet. (Marty Tombari 2008 s. 5)

Även femte klassisterna visade sig vara bättre i många ämnen så som läsning, uttalande av engelska, matematik och vetenskap, än barn som inte deltagit i Hippy programmet. Speciellt mycket bättre var de i matematik och läsning. (Tracy O'Brien et. al 2003 s.6) Föräldrarna kände att Hippy programmet gett dem större förtroende som föräldrar och att de via Hippy programmet lärt sig hur de talar med sitt barn, hur de förstår sitt barn och hur de lär sitt barn. Föräldrarna fick också en mer positivare bild på skolan. Chansen

ökade i fortsättningen för de föräldrar som med sitt barn deltagit i Hippy programmet att vara delaktig i barnets utbildning. (Maya Haviland et. al 2004 s. 16)

3.3 Sammanfattning

Till slut kan man konstatera att förskolan är en sorts bro till grundskolan och för att få en så smidig övergång som möjligt är samarbetet mellan förskolan och skolan viktig. Även var förskolan och skolan ligger fysiskt har en inverkan. Samarbetet fungerar bättre om förskolan och skolan är brevid varandra. Samarbetet mellan föräldrarna och lärarna är också viktigt. Barnen skall också försöka ses som individer och man bör kunna se barnets starka och svaga sidor. Vilka faktorer barnet behöver stöd och hjälp med för att få en smidig övergång. Barn som deltagit i det internationella programmet Hippy var bättre på att läsning, uttalande av engelska, matematik än barn som inte deltagit i programmet. Föräldrarna som deltagit med sina barn i Hippy programmet konstaterade att de kommit närmare sina barn.

4 FHILLE- FÖR EN GOD SKOLSTART

Programmet FHille baserar sig på det internationella programmet HIPPY (Home Instruction for parents and preschool youngsters) samt på HippHopp i Danmark. Idén är att ge barnet möjlighet att utveckla sina kompetenser inför skolstarten. FHille programmet erbjuds till familjer som vill vara väl förberedda för de utmaningar som barnet kan möta i skolan. Gemensamma stunder för lek och samvaro för föräldrar och barn fungerar som grund i Fhille programmet.

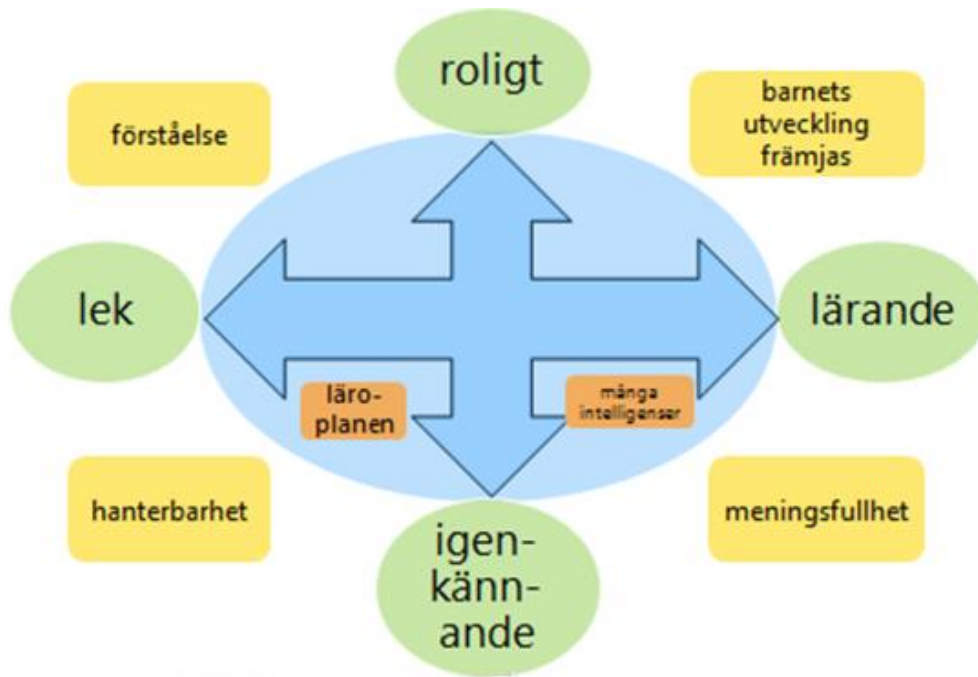
Aaron Antonovskys teori är grundpelaren i FHille programmet, han lanserade begreppet känsla av sammanhang. Programmet strävar till att känslan av sammanhang förverkligas både ur föräldrarnas och barnets perspektiv.

Antonovsky poängterar att upplevelsen av sammanhang är avgörande för hur vi klarar av att bemöta utmaningar som vi kan ställas inför under livets olika skeden. Vi behöver förstå och hantera det vi gör samt känna att det vi gör är meningsfullt för att få en känsla av sammanhang.

Föräldrar och barn behöver för det första ha en förståelse för programmets innehåll, mål och metoder. Genom det lekande elementet i aktiviteterna skapas en sådan förståelse för barnet samt genom att barnet uppfattar aktiviteterna som roliga och meningsfulla. Genom en tydlig vägledning skapas förståelse ur föräldrarnas perspektiv. Varje vecka har föräldrarna möjlighet att få guidning i materialet av en FHille guide. Materialet är utarbetat så att aktiviteterna presenteras med tydliga förklaringar och instruktioner. Vid varje aktivitet finns en beskrivning av sådant som barnet lär sig genom att utföra aktiviteten.

För det andra skall FHille programmet vara hanterbart. Familjerna skall känna att de är i trygga händer och att de klarar av att hantera de uppgifter de får. Det är viktigt att föräldrarna upplever att de får det stöd och den guidning de behöver.

Till sist skall programmet vara meningsfullt och motiverande. Programmet är uppbyggt på lusten att lära sig. Genom sin egen FHille mapp kan barnet följa sin egen lärandeprocess. Samtidigt genom de olika aktiviteterna får föräldrarna en daglig orientering i vilka kompetenser barnet redan har och vilka kompetenser barnet utvecklar sig i. Idén är att barn och förälder får positiva erfarenheter som resulterar i en positiv spiral som bygger upp barnets självkänsla. När barnet får en känsla av att lyckas ökar lusten att lära sig mer. (Sallinen & Westerlund-Cook s. 3)

Figur 1: Hannele Kallesoe, HippHopp-programmet (Sallinen & Westerlund-Cook s. 4)

Materialet i FHille programmet är uppbyggt på så sätt att aktiviteterna relaterar till fyra poler i Kallesoes bild. I aktiviteterna kombineras lek och lärande. Det skall vara roligt att delta i FHille. Veckostrukturen och aktiviteterna i materialet utgår från barnets olika kompetenser och stöder sig på olika innehåll i förskolans läroplan. I allt detta stärks känslan av sammanhang. Via leken och genom att aktiviteterna upplevs skojiga och genom att de utgår från barnets erfarenhetsvärld uppnås en förståelse och meningsfullhet ur barnets perspektiv. På detta sätt lär sig och utvecklas barnet.

Förutom att FHille programmet erbjuder barnet möjligheter att vara nyfiken och lära sig och på så sätt genom det få en god skolstart, så erbjuder FHille föräldern möjlighet att knyta an till sitt barn på ett positivt sätt. Förälderns fokus ligger på att barnet upplever att föräldern engagerar sig och bryr sig om. (Sallinen & Westerlund-Cook s. 4)

FHille-materialet består av 10 olika teman. Programmets 30 veckor är uppdelade i tre faser som alla är 10 veckor långa. Under de första 10 introduktionsveckorna presenterar varje tema för barnet och föräldern, ett tema per vecka. Efter att barnet och föräldern gått igenom de första 10 veckorna, möter de under veckorna 11-20 samt 21-30 igen samma

teman. Varje gång på en från de föregående veckorna mer fördjupad nivå. De tre faserna bygger alltså på varandra.

Temana består av innehåll som överlag intresserar och hör till erfarenhetsvärlden hos barn i åldern 5-6 år. Med hjälp av aktiviteter som är omväxlande inom de olika ämnesområdena stärks barnets sociala kompetens, kroppskännedom och språkutveckling. I aktiviteterna fokuseras därtill natur och miljö samt kulturella uttrycksformer och värderingar.

De tio ämnesområdena är:

1. Djur	7. Sund och energisk
2. Här bor jag	8. Min familj
3. Min kropp	9. Trixa och fixa
4. Fantasi	10. Vänner

5. Världen omkring mig

6. Sagor och berättande (Sallinen & Westerlund-Cook s. 5)

Familjen får varje vecka ett aktivitetshäfte som skall vägleda föräldrarna. I häftet tas veckans tema inledningsvis upp med hjälp av en berättelse om flodhästen Hipp och kaninen Hopp. Därefter följer en introduktion av temat, en översikt över hela veckans aktiviteter samt för varje dag en utförlig beskrivning av hur aktiviteterna skall utföras och vilka material som behövs.

FHille guidens viktiga uppgift är att uppmuntra föräldrarna att förstå att det inte finns ett enda "rätt sätt" att utföra programmet, inte heller ett visst resultat som mål. Tvärtom, det viktiga i FHille programmet är att föräldern i aktiviteten ger barnet utrymme att synliggöra sina egna tankar och funderingar samt att barnet får utföra uppgifterna enligt sin uppfattning. Barnets arbete skall inte bedömas av föräldern. Det värdefulla är att barnet och föräldern gör uppgiften tillsammans och att barnet känner att hon/han lyckas i sin uppgift.

Varannan vecka besöker FHille guiden föräldern och går igenom materialet för inkommande vecka. Vid behov kan man också hålla kontakt per telefon. (Sallinen & Westerlund-Cook s. 6)

Huvudmålet med FHille programmet är att ge de barn som deltar i programmet en god skolstart. Tanken är att FHille skall kännas tryggt och stimulerande. Barn som deltar i programmet skall få känna att de går in i skolan aktiva och att de självständigt klarar av att utföra uppgifter och har en sund tilltro till sig själv. Målet är att få föräldrarna att märka att de är en resurs för sitt barn. Via programmet får föräldern möjlighet att skapa en ram för ett aktivt liv hemma tillsammans med sitt barn. Både barn och förälder mår bra när aktiviteter som de utför hemma stöder det som barnet lär sig i skolmiljön. (Sallinen & Westerlund-Cook s. 9)

5 TEORETISK REFERENS RAM

I den teoretiska referensramen skriver jag om de mest centrala begreppen jag valt att ha som tyngd i mitt arbete, Aaron Antonovskys teori om känslan av sammanhang och om skolstart.

5.1 Antonovsky KASAM

Känslan av sammanhang (KASAM) är en teori grundat av sociologen Aaron Antonovsky. Enligt Antonovsky kan en individ ha en god hälsa om individen känner sig delaktig i ett sammanhang som är förståeligt och meningsfullt. Detta innebär att människor kan anses ha god hälsa trots att de är exempelvis fysiskt sjuka. Ingen person är enligt Antonovsky någonsin 100 % sjuk eller frisk, utan alla människor befinner sig hela tiden någonstans mellan sjuk och frisk. Graden av friskhet bestäms av KASAM.

Antonovsky delar sin teori KASAM i tre centrala komponenter. Dessa är *begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet*.

Med *begriplighet* menar Antonovsky känslan av att det som händer i världen, både inom och utanför individen, är begripligt, strukturerat och går att förutse. Denna komponent är den väldefinierade, uttalade kärnan i den ursprungliga definitionen. Antonovsky menar att en människa med hög känsla av begriplighet förväntar sig att de stimuli som han eller hon kommer att möta i framtiden är förutsägbara, eller att de när de kommer som överraskningar, åtminstone går att ordna och förklara. (Antonovsky 1987 s.43-44)

Den andra komponenten är *hanterbarhet*. Vilket innebär att de resurser som de händelser som sker i omgivningen kräver finns tillgängliga. Antonovsky formellt definierar den som den grad till vilken man upplever att det står resurser till ens förfogande. Med hjälp av vilka man kan möta de krav som ställs av de stimuli som man utsätts för. Om man har en hög känsla av hanterbarhet kommer man inte att känna sig som ett offer för omständigheterna eller tycka att livet behandlar en orättvist. Antonovsky menar att olyckliga saker kommer att hända i livet men att när sådant sker så kommer man att kunna reda sig och inte sörja för alltid. (Antonovsky 1987 s.45)

Den tredje komponenten *meningsfullhet* är enligt Antonovsky begreppets motivationskomponent. Med meningsfullhet menar Antonovsky den komponent vilket man upplever när det känns som de utmaningar man möter är värda att engagera sig i. Formellt syftar komponenten meningsfullhet på i vilken utsträckning man känner att livet har en känslomässig innebörd. Åtminstone en del av de problem och krav som livet ställer en inför är värda att investera energi i, är värda engagemang och hängivelse, är utmaningar att "välkomna" snarare än bördor som man mycket hellre vore utan. Antonovsky poängterar att detta inte betyder att de personer som har ett högt värde på meningsfullhet blir glada om någon närstående dör, om han eller hon måste genomgå en allvarlig operation eller blir avskedad. Han menar att när dessa olyckliga upplevelser påtvingas en sådan människa, drar han eller hon sig inte för att konfronteras med utmaningen, inställd på att söka en mening i den och göra sitt bästa för att med värdigheten i behåll komma igenom den. (Antonovsky 1987 s. 46)

Antonovsky säger att man kan därmed göra en formell omdefiniering av KASAM enligt följande:

“känslan av sammanhang är en global hållning som uttrycker i vilken utsträckning man har en genomträngande och varaktig men dynamisk känsla av tillit till att (1) de stimuli som härrör från ens inre och yttre värld under livets gång är strukturerade, förutsägbara och begripliga, (2) de resurser som krävs för att man skall kunna möta de krav som dessa stimuli ställer på en finns tillgängliga, och (3) dessa krav är utmaningar, värda investering och engagemang.” (Antonovsky 1987 s. 46)

Känslan av sammanhang börjar utvecklas redan efter födseln. Genom att uppleva KASAM:s tre komponenter skaffar sig barn under sin uppväxt ett “mönster av livserfarenheter” Förutsägbarhet sätter grunden för *begriplighet*. Balans mellan föräldrarnas krav och barnets resurser utgör grunden för *hanterbarhet*. *Meningsfullhet* utvecklas genom att barnet till en början upplever åtminstone en acceptans och senare även ansvar och inflytande på resultat och beslut. Barnet ställer också krav på sin omgivning för att lära sig nya saker. Kontinuitet i positiva livserfarenheter stärker barnets tilltro till sig själv och sin egen förmåga att kunna hantera olika situationer. Vilka livserfarenheter som skapar stark eller svag KASAM är beroende av barnets personliga egenskaper och omgivningens respons/feedback på barnet, men även av bakgrundsvariabler som ålder, kön, klass, kultur, etnicitet och typ av samhälle. (Antonovsky 1991 s.124)

5.2 Skolstart

När man talar om skolstart så brukar man börja med förskolan. I förskolan förbereder man sig för skolan. Enligt lagen om grundläggande utbildning är förskole utbildningen obligatorisk. Ett barn skall delta i förskoleundervisning eller också ska barnets vårdnadshavare se till att barnet deltar i annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås. Vad annan verksamhet innebär fastställs inte i lagen. Förskoleundervisning av hög kvalitet stöder på många sätt barnets skolstart och välbefinnande. (Utbildningsstyrelsen 2016)

Övergången från lek till lärande i samband med skolan har alltid varit ett problem för endel barn. Det har under årens gång lagt fram förklaringar och lösningsförslag. Ända fram till 1960-talet var den allmänna uppfattningen att det var biologin som gjorde sig gällande när ett barn inte klarade av att börja skolan på den åldersnivån. Barnet var så kallat inte *skolmoget* och borde vänta ett år till. Detta tankesätt gav inget större utrymme åt pedagogiken och kritiserades under 1960-talet, då man menade att det handlade om att förbereda barnen. Detta innebar att man kunde göra en pedagogisk insats för de barn som inte ännu var redo att börja skolan. Detta bland annat medförde ett ökat antal förskolor. (Diderichsen et al. 1994 s.115)

Sven Persson talar om den *flexibla skolstarten* och om att det diskuterats i många år och många länder om när barnet är mogen för skolstart, vad förskolebarnet ska lära sig och vilka metoder som ska användas. Han menar också att samhället ställer allt större förhoppningar på barnens möjligheter att tillgodogöra sig undervisning. (Persson 1995 s.9)

Stig Broström säger att "När sexåringar börjar i grundskolan kommer två kunskapstraditioner att mötas; medan förskolan har inriktat sig på barns sociala utveckling och *hur* barn utvecklas har skolan traditionellt utgått från barns intellektuella utveckling och *vad* de ska lära sig". (Persson 1995 s.11)

Med flexibel skolstart menar Persson att de föräldrar som vill att deras barn skall börja skolan redan som sexåring skall ha möjlighet till det. Kommunen skall kunna erbjuda en plats i skolan för dem. Föräldrarna skall själv kunna vara medvetna om deras barn är skolmoget i den åldern. Förskolans personal känner barnet väl och kan stöda föräldrarna i deras beslut. (Persson 1995 s.24 - 25)

Den flexibla skolstarten för sexåringar bygger på en helhetssyn på barnens utveckling. Tanken är att det skulle ske en pedagogisk och organisatorisk sammansmältning mellan förskola och skola. Det skulle skapa en kontinuitet i samhällets insatser och övergången till skolan skulle bli smidig och odramatisk. (Persson 1995 s.27)

Persson talar också om *skolförberedande verksamhet*, med det menar han att det kan vara ett praktiskt begrepp som innebär att barnet kan klara sig själv i skolsituationer, att de känner till skolmiljön, vet vem som är deras lärare m.m. Ofta vill läraren att barnen ska

ha tillägnat visa praktiska färdigheter som att knyta skorna och skala potatis innan de börjar skolan. Skolförberedande verksamhet kan också vara pedagogiska aktiviteter som syftar till att förbereda barnen inför olika skolsituationer. Persson poängterar att man inte skall blanda begreppet med *skolmognad*, han menar att skolan skall ta vid där förskolan slutar och att det inte finns några villkor förknippade med skolstarten om att barnen ska ha uppnått en viss mognadsnivå. (Persson 1995 s.138)

I artikeln Skolstarten - en hemlig skatt/Ettorna 2014 skriver ordförande Heidi Harju-Luukkainen i tidningen Hem och skola bland annat att för en del elever kan skolstarten kännas jobbig speciellt då man skall kunna sitta stilla, vänta, be om tal tur och att kommunicera med en stor mängd nya elever och lärare. Att lära sig skolans rutiner och bli självständig kräver tid och träning. Hon menar att hur läroplikten börjar är viktigt, om det förekommer problem kan det ha långtgående följder. Hon lyfter även fram i artikeln att i internationella undersökningar har man konstaterat att speciellt övergången från förskolan till skolan definierar barnets sociala anpassning, upplevda välbefinnande men också kommande inlärningsmässiga framgång. Före barnet börjar skolan har det redan funnits mycket samarbete mellan hemmet, dagvården, förskolan och skolan. Harju-Luukkainen menar att de här är de centrala aktörerna, som gemensamt borde ansvara för barnets helhetsmässiga inläring, utveckling och välbefinnande. Hon menar att "I en lyckad skolstart och övergång finns en lyckad gemenskap mellan dagvården, hemmet och skolan i bakgrunden". (www.hemochskola.fi)

5.3 Sammanfattning

Sociologen Aaron Antonovskys tre komponenter *hanterbarhet*, *begriplighet* och *meningsfullhet* är tre centrala begrepp i det här arbetet. Han är också grundpelaren i FHille programmet. Dessa tre komponenter ger en känsla av sammanhang, KASAM. Dessa tre komponenter är viktiga i FHille programmet och också ett sätt att mäta hälsa med. Känsla av sammanhang börjar redan utvecklas efter födsel och fortsätter ända tills vi blir gamla. När det kommer till skolstart så kommer det fram än en gång hur viktigt det är att samarbetet fungerar mellan daghemmet, skolan och hemmet. Även en *flexibel skolstart*

är viktig för en smidig skolstart. Det är viktigt att kunna förbereda barnet för skolstarten för att övergången skall kunna gå så smidigt som möjligt.

6 METOD

I det här kapitlet tar jag upp undersökningens uppläggning samt vilken metod jag använder mig av.

6.1 Val av metod

För att få svar på frågeställningarna i examensarbetet valde jag att använda mig av en kvalitativ metod. Datainsamlingen kommer att samlas in per telefonintervju eftersom informanterna finns på en annan ort. Folkhälsans önskan var att intervjua föräldrarna som deltagit tillsammans med sitt barn. I och med att jag fick så lite föräldrar som deltagit i FHille programmet att intervjua kompletterade jag det med att intervjua tre informanter som inte deltagit FHille programmet.

6.2 Den kvalitativa undersökningen

Syftet med en kvalitativ undersökning är att få reda på respondentens subjektiva åsikter. (Kvale 1997 s.13) När man samlar in kvalitativa data kallar man det för *öppen metod* där den som undersöker försöker styra den information som samlas in så lite som möjligt. Hen man intervjuar skall få uttrycka sig med sina egna ord och på sitt eget sätt. Intervjuaren styr endast i liten utsträckning vad som kan tas upp under en intervju och hur det behandlas. (Jacobsen 2007 s.48)

I detta arbete används temaintervju som metod. Målet är att lyfta fram FHille som en metod för en smidig övergång från förskolan till skola och undersöka på vilket sätt metoden inverkat på barnen ur föräldrarnas synvinkel.

6.2.1 Intervju som datainsamlingsmetod

Kvale delar upp en intervjuundersökning in i sju stadier; tematisering, planering, intervju, utskrift, analys, verifiering och rapportering.

I tematisering görs en analys på den teori som skall studeras samt här formulerar man sina intervjufrågor. I planering planeras hur man skall gå till väga för att få de fakta man vill få reda på i undersökningen som tex. att formulera sina frågor enligt arbetets syfte. I intervjustadiet skall själva intervjun utföras och bandas. Intervjuerna kommer att göras per telefonsamtal. I utskriftstadiet skall man förbereda det material man fått från intervjun från talspråk till skriftspråk för att sedan börja analysera. (Kvale 1997 s.84 - 85)

I verifiering skall man ange forskningsresultatets reliabilitet, validitet samt generaliserbarhet. Reliabilitet tas fram ifall intervjuaren styr frågan på så sätt att det kan påverka på svaret. Med validitet avses att har intervjuundersökningen undersökt det som är menat att undersökas. Resultatet ifrågasätts igen om det går att generaliseras. I rapportering görs det upp en rapport om metoderna av undersökningen och om det har gjorts enligt vetenskapliga kriterier. Det är viktigt att ta upp de etiska synvinklarna angående undersökningen. (Kvale 1997 s.85)

I detta arbete görs datainsamlingen med hjälp av telefonintervjuer. Enligt Jacobsen kan telefonintervju vara ett sätt att minska kostnader, samt att när man använder sig av en telefonintervju behöver man inte förflytta sig rent fysiskt vilket sparar mycket tid. (Jacobsen 2007 s. 100)

Detta stämmer i detta fall eftersom familjerna befinner sig i bland annat Hangö och Vasa och jag befinner själv i Esbo.

Enligt Jacobsen verkar människor ha lättare att samtala om känsliga teman om man träffas än om man talas vid telefon. Jacobsen menar att man har lättare att skapa personlig

kontakt om man ses. Han menar också att människor har lättare att ljuga i telefon än ansikte mot ansikte. (Jacobsen 2007 s. 100)

Jacobsen anser också att telefonintervju kan ha en annan positiv sida förutom låga kostnader, en anonymiserande form. Detta kan minska det man kallar *intervjuareffekten*. Alla intervjuer är en interaktion mellan två individer. Detta gör att intervjuaren blir en del av den intervjuades kontext. Han menar att om exempelvis den intervjuade märker att intervjuaren inte känner sig tillfreds eller är uttråkad, kan hen snabbt försöka hitta på något för att göra intervjuaren nöjd. Vid telefonintervjuer är risken att detta sker betydligt mindre. (Jacobsen 2007 s.101)

En temaintervju framskrider via de centrala teman forskaren ställt, inte genom specifika frågor. Temaintervju kallas även för halvstrukturerad intervju det vill säga att intervjufrågornas tema enbart är strukturerade, specifika frågor och ordning fattas. (Hirsjärvi & Hurme 1979 s. 50)

I temaintervjun har man inte i planeringsfasen skrivit direkta frågor utan riktlinjer för frågorna. Detta är en temaguide som under intervjun är en minneslista för intervjuaren. (Hirsjärvi & Hurme 1979 s. 55)

6.3 Informanter och etik

Informanternas uppgifter har fått från Folkhälsan samt via bekanta. Själva intervjun har kommit själv överens med föräldrarna. Telefonintervjuerna hölls hemma.

Jacobsen tar upp tre grundläggande etiska krav som en undersökning ska försöka tillfredställa; informerat samtycke, krav på skydd av privatlivet och krav på att bli korrekt återgiven. (Jacobsen 2007 s.21)

I det första kravet *informerat samtycke* menar Jacobsen att den som blir undersökt ska delta frivilligt i undersökningen och att den som blir undersökt vet allt om de risker och möjligheter ett deltagande kan innebära. Med det andra kravet *krav på skydd av privatlivet*

menar Jacobsen att det är lika viktigt som kravet på frivillighet. De som undersöks har rätt till sitt privatliv, det vill säga en frizon i livet som inte nödvändigtvis ska undersökas. Det sista kravet *krav på att bli korrekt återgiven* handlar om att man bör sträva till att de som blir undersökta ska förbli anonyma. Det innebär att det ska vara omöjligt att koppla samman information med uppgifter om enskilda individers identitet. (Jacobsen 1997 s.25)

Jacobsen tillägger att det nästan är omöjligt att fullt tillfredsställa de beskrivna kraven i en forskningsprocess.

“Följer man dem slaviskt blir det nästan omöjligt att bedriva forskning. Hur mycket skall man exempelvis informera för att vara säker på att alla har förstått undersökningens syfte?”

Jacobsen menar att man därför bör betrakta kraven snarare som ideal, något som man bör sträva till. (Jacobsen 2007 s.28)

6.4 Analysmetod

Som analysmetod användes innehållsanalys. Enligt Jacobsen genomgår man ofta vissa bestämda faser. Den första är kategorisering, det vill säga man delar upp texten i ett antal teman eller problemställningar. Kategorierna kan bestå av både huvud- och underkategorier. Den andra fasen är att fylla kategorierna med innehåll, det vill säga illustrera dem med hjälp av citat. I den tredje fasen räknar man hur ofta ett tema eller en problemställning nämns. I fjärde fasen jämför man intervjuerna och söker efter skillnader och likheter. I den sista och femte fasen söker man förklaring till skillnader. (Jacobsen 2007 s.139)

Enligt Jacobsen kan man säga att innehållsanalys generellt sätt oftast har positivistiska drag. Det har först och främst att göra med att många som använder denna eller liknande analysmetoder gärna använder graden av samstämmighet i informanternas åsikter som ett

“bevis” på sanningshalten. Om många personer uppfattar en situation på samma sätt drar man lätt slutsatsen att så “är” situationen. (Jacobsen 2007 s.144)

6.5 Studiens genomförande

I den här studien intervjuades allt som allt sex personer, tre som deltagit med sitt barn i FHille programmet och tre föräldrar som inte deltagit. Alla sex informanter var mammor till sina barn. Intervjuerna gjordes per telefon och jag bandade in alla samtal varefter de transkriberades ordagrant. Intervjuerna tog i medeltal ca 20min per informant. Som stöd för intervjuerna användes en temaguide, se bilaga 2 och 3.

Allt som allt blev de transkriberade intervjuerna 21 sidor text. Intervjuerna lästes först flera gånger noggrant igenom, varefter meningsenheter började stiga fram. Från meningsenheter bildades sedan underkategorier och av underkategorierna bildades vidare överkategorier. Resultatredovisningen presenteras skillt enligt de som deltagit i FHille programmet och de som inte deltagit.

7. RESULTATREDOVISNING AV FÖRÄLDRAR SOM DELTAGIT MED SITT BARN I FHILLE PROGRAMMET

Resultaten presenteras utgående från arbetets frågeställning som är:

Hur har Fhille programmet enligt föräldrarna stött barnens övergång från förskola till skola?

7.1 Samarbete mellan daghem/förskola/skola

Två av tre barn hade sin förskola nära skolan. Ett barn hade längre väg till sin kommande skola. De som hade sin förskola och skola nära varandra ansåg att de hade bra samarbete med skolan. Alla tre hade fått höra om FHille programmet via daghemmet/förskolan.

“joo att d e i samma byggnad, samma personal eller nå d har ju skilld lärare fö förskolan men att d e samma skola, egentligen e förskolan me i allting de samarbetar nog hela tiden”

En av informanterna ansåg att samarbetet med skolan inte var bra. Förskolan och skolan var inte nära varandra. Förskolan hade varit en gång under våren och hälsat på i skolan.

7.2 Barnets individuella behov för hjälp till smidig övergång

Alla tre informanter tänkte på sitt barns bästa och på vilket sätt stöda barnen i deras övergång och utveckling. En av informanterna tyckte FHille programmet lät intressant och ville prova på det med sin son. En av informanternas son hade problem med sensorisk integration och hoppades att FHille programmet skulle hjälpa övergången till skolan.

“vårt barn så han har haft lite problem i dagis eller egentligen ännu också har har problem me sån hä sensorisk integration att han e jätte känslig fö olika sinnesintryck, fö ljud o beröring o alla sinnen egentligen men speciellt no kanske ti sakerna så han ha vari lite så dä bråki o d va jobbigt på dagis o vi visst int no vafö han va på d sättet att han som vägra göra vissa saker o börja gråt lätt o så här...så vi tänkt att kanske bäst fhille som sku hjälp honom sen när han börjar skolan..”

En informant hoppades att få lite råd om sin sons utveckling.

7.3 FHille programmet roligt och tidskrävande

Alla informanter upplevde FHille programmet med sitt barn som både roligt men också som tidskrävande. Som förälder måste man engagera sig i programmet med sitt barn. Alla informanter ansåg att både föräldern och barnet tyckte det var roligt. Uppgifterna var för det mesta roliga och materialet var roligt.

”nå han tyckte d va nog roligt, att d va ju roligt att få di hä olika uppgifterna, som man sku göra..varenda dag förstås tog d en stund nog innan vi kom liksom i rutinerna att göra fhille som varenda dag att d fanns ju förstås nog perioder då han int va så intresserad eller va som led alltihopa men att ja sku nog säg att han ha nog prata om d hä fhille efteråt att d va nog roligt ti få di hä uppgiftena o göra dem..”

“nå no tyckte ja han upplevde bra att..de flesta uppgifterna tyckte han nog va roligt att att det gick nog bra på kvällarna när ja sa att nu ska vi gö fhille så nog kom han som gärna alltjämt”

Även föräldrarna upplevde tiden med FHille programmet som roligt för det mesta. Alla informanter upplevde att FHille programmet var väldigt tidskrävande och ibland kändes det som om tiden inte räckte till. Uppgifterna kändes ibland som väldigt omfattande.

”Jaa...alltså både...alltså ibland va d uppgifter som va väldigt krävande som va jätte mycke ti att klipp till exempel o vi kasta ju om dom dä uppgiftena int tog vi nog på helgen o ibland va gjorde vi ju d precis den dan o in i veckan att vissa klippuppgifter han ju nog trött på d dä klippande d va nå bondgård o ladugård, d va myky ti klipp. o så beror det på att uppgifter fanns jätte myky o d han man ju int på en kväll tyckt jag efter en lång dag själv o kom hem o det där mat o men vissa uppgifter var nog ganska omfattande”

“no ibland kunde den va som stressad, att man tänkt att shit nu ligger ja efter eller no kunde d va sånt att ja e sån som ska ha ordning o reda o gör saker ti slut o så dä så mig kunde d stressa ibland som förälder o M kunde säga att nu har vi int gjort fhille på ett tag o d stämd fö man hade så långa arbetsdagar o ja ba helt enkelt känd att nä nu finns int d ork fö d dä...o d kunde ju gå flera dagar o kanske en vecka ibland o låg så dä efter”

En informant tog också upp problematiken med att göra uppgifterna då man blev sjuk. Det kändes stressigt om man blev efter med uppgifterna.

7.4 Skolförberedelse

Ett tema som ofta kom upp under intervjuerna var hur FHille programmet förberett barnen inför skolan på olika sätt. Enligt informanterna gav FHille programmet deras barn en bra förberedelse inför skolan. FHille programmet förde med sig den rutin som även skolan ger. Barnen var vana då skolan började och då läxorna började komma med i bilden var de vana att de varje kväll skulle sätta sig ner och göra dem.

“nä kanske det att han fick lite rutin i att d att som att göra di hä läxorna då skolan börja..att den hä rutinen då redan från d hä förskole året att varenda dag va det nånting som sku göras efter skolan innan man då fick fortsätta me eget program , det tror ja va mest viktiga eller som han fick mest ut av tror ja..”

"i allmänhet att han kanske som då skolan börja som försto att på kvällarna så sku man göra läxorna sen, sen så skolan börja så där att...att kanske mera så där allmänt att de liksom börja flyt på d dä me läxorna..att när ja sa att ska vi börja me läxorna så va d helt okei för han var ren van med att han gjorde fülle på kvällarna..men no tror ja säkert di hä andra sakerna som att klippa o rita o såna saker.."

En informant tar upp att FHille programmet fick barnet att sätta sig ner och koncentrera sig på uppgiften och faktiskt fundera kring uppgiften. Alla informanter tyckte att FHille programmet förberedde barnen bra inför skolan och att programmet gjort övergången smidigare.

“nåå no var d ju så där att han blev lite förbered ti skolan o..just att till exempel att han sku rita o skriva o bokstäver o..nu tror ja att han som var lite bättre förbered till skolan..”

"nä...ja tror nog att just det dä att man måsta som d va ju mycke att man sku läsa böcker till exempel o just rita o skriva o rita bokstäver o så här att..att ja tror att d nog underlätta övergången.."

När det frågades hur övergången kunde ha sett ut om de inte deltagit i FHille programmet så svarade en informant att övergången kanske skulle ha varit mera utmanande.

"nä då sku d nog ha kanske vari mer..nä int vet ja nu problem men att mer utmanande d här övergången från förskolan till skola att han e ganska..nä e fortfatande ganska så dä lekande av sig att vill lek o ha d hä fria leken att nu va d ju mer då nånting som..ööö va som bestämt att d hä måst han eller int va d måst men att måst göras o förstås skolan e ju d e ju skolplikt i finland så att d kanske underlättar den biten ändå.."

7.5 Kvalitetstid tillsammans med barnet

Ett tema som kom ofta upp var att föräldrarna tog sig tid att sätta sig ner med sitt barn. Alla informanter upplevde att det var roligt och viktigt att få göra tillsammans med sitt

barn FHille programmet. Uppgifterna krävde att man måste ta sin tid och göra tillsammans med sitt barn uppgifterna. En informant nämnde bland annat att FHille fått henne att förstå och stötta sitt barn.

"att att nu måst ja prioritera d här att ta vara på den här stunden för d e ju en lärdom dom hä läxorna o sånt så o d tycker ja nog fått från fhille ganska starkt, d e nog säkert den största lärdomen..nää nu lämnar ja o sätter mig ner så där tycker ja mig själv iallafall att ja ha förstått att stötta honom"

Två informanter tyckte att FHille programmet gav ett närmare förhållande och en gemenskap mellan mor och barn. Alla tre informanter skulle rekommendera FHille programmet till andra föräldrar. Informanterna tyckte att FHille var ett bra program för föräldrar som vill förbereda sig inför skolövergången.

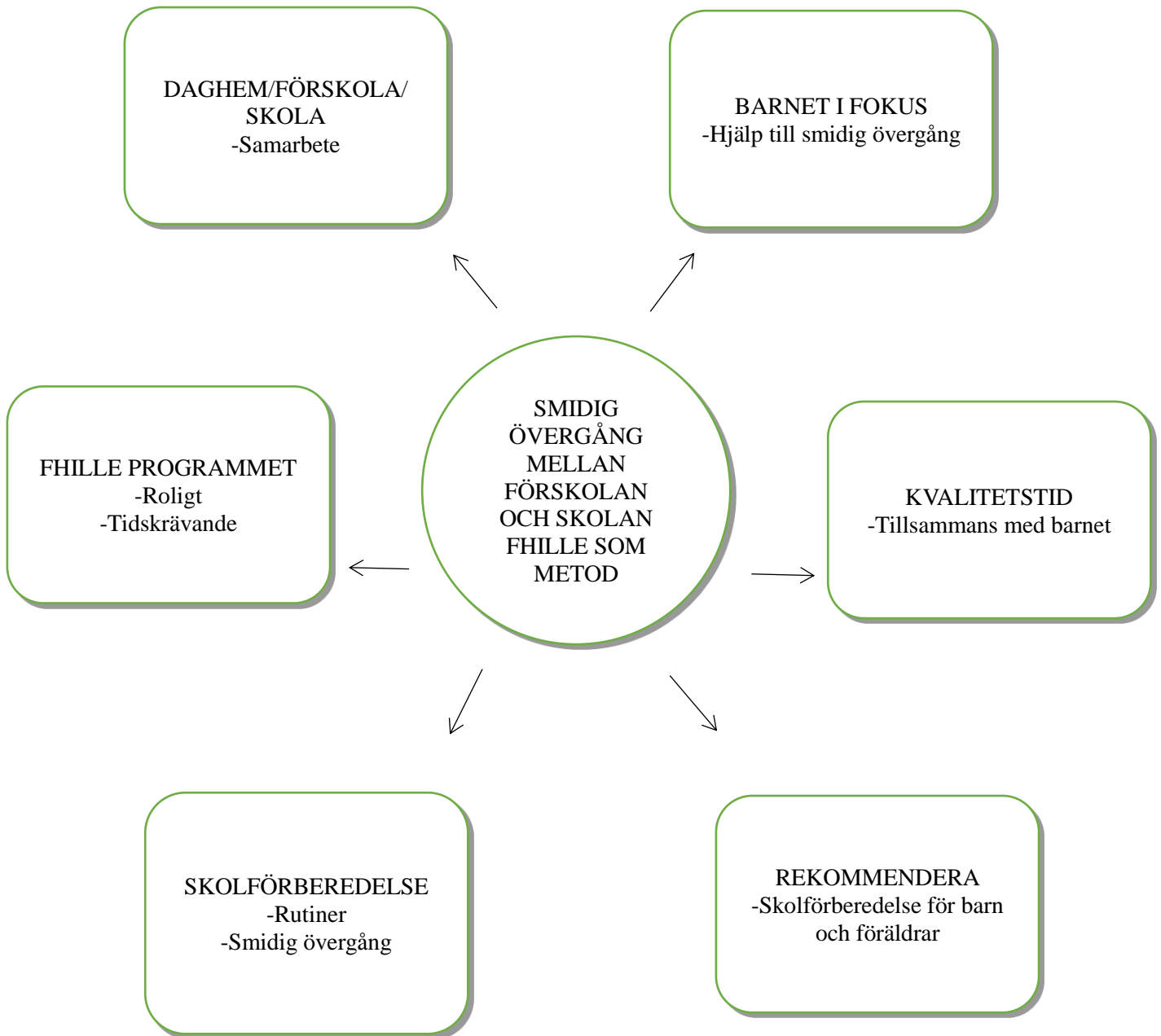
Informanterna tyckte att det inte bara var barnet som förbereddes inför skolan utan också att föräldrarna själv blev förberedda.

"joo..no nu sku ja rekommendera speciellt just me barn som kanske int så..man märker att de kanske int e så intresserade o börja me skolan att just me läsning o skrivning o sånt att kanske ti såna som e lite omogna på det plan så sku ja nog rekommendera d åt..för att no tror ja att man förbereds ändå både barnet o föräldern..man förbereds bättre"

En informant nämnde också att FHille gav ett sätt för föräldrar att veta vad som är viktigt i barnets utveckling och uppfostran. Hon tyckte att det var bra att sådant här ordnats.

"..o just de här att du vet int om ditt barn om uppfostran du vet int va som e viktigt i vissa utvecklingar o allt sånt där att de e ju perfekt d hä då..att här så kan du ju jobba me ditt barn o förbereda ditt barn i skolan o allt sånt här att själv vet man ju om d som man ha studera både barnträdgårdsläro och lärare som studera d hä så man vet ju..ja menar alla andra familjer som int vet d e ju massa som int har alls nå förkunskap om va man kunde hjälpa sitt barn med..ja menar om d sku bli neråt i åldern så sku d hä ju va fenomenalt att he e ju ett stort plus o stort tack för att sånt här ha ordnats..."

7.6 Sammanfattning av forskningsresultat

Figur 2 Forskningsresultaten sammanfattas med hjälp av en figur

8. RESULTATREDOVISNING AV FÖRÄLDRAR SOM INTE DELTAGIT MED SITT BARN I FHILLE PROGRAMMET

Resultaten presenteras utgående från arbetets andra frågeställning som är:

Hur beskriver föräldrar till barn som inte deltagit i FHille skolstarten?

8.1 Samarbete förskola och skola

Alla tre informanter tyckte att samarbete mellan förskolan och skolan var väldigt viktigt för att få en bra skolstart. Att förskolan och skolan var brevid varandra ansågs vara till en stor fördel.

Ingen av de tre informanterna kände till FHille programmet. En av informanterna hade hört om det men hade inte någon uppfattning om programmet desto mer. Folkhälsan var dock bekant. Alla informanter hade förskolan och skolan brevid varandra. Detta ansågs vara till stor fördel då det var dags för skolstarten. I och med att skolan och förskolan var belägna nära varandra så hade de bra samarbete.

”joo di ha vari nära varandra o di ha haft alltså d e så att förskolan e på andra sidan av skolgården i en byggnad så att di ha haft alltså.. di ha använt skolans matsal dagligen under förskole året så di ha rört sig i skolan o sen ha di haft någo samarbete under året också me..va heter d ettornas lärare o årskurs ett så att di hade fått lite så där..liksom färdigt kontakt me skolan”

Alla informanter tyckte det var bra med ett bra samarbete. Detta har gjort att barnen blivit bekanta med omgivningen före de började skolan. Även några informanter nämnde att deras barn fått bekanta sig med deras blivande lärare. En informant var av den åsikten att det alltid borde strävas till att förskolan och skolan vore i samma byggnad för smidig skolstart.

8.2 Upplevelsen av skolstarten

Upplevelsen av skolstarten upplevdes olika. Två informanterna beskrev skolstarten som tung och jobbig medan en informant var av den åsikten att skolstarten gått bra och smidigt. Det som kom upp var omgivningens betydelse. Som redan nämnts hade en bekant omgivning en stor fördel för skolstarten. Att matsalen och gården var bekant kändes som en trygghetsfaktor för barnet. Också bekanta vuxna upplevdes som viktigt.

”ja tycker nog att d ha gått smidigt men d e kanske just beroende på att d va bekant omgivning att d int blev ett sånt här hopp men att ifall d int sku ha vari på samma tomt den hä förskolan o skolan så tror ja att d sku ha kunna vara svårare för en sån här förskole elev sen att börja ettan”

En informant nämnde att eftersom skolstarten är en så omfattande förändring för barnet och barnet har så mycket nytt som händer, så underlättar det om omgivningen skulle vara bekant redan från början. Det kom fram i intervjuerna att skolstarten upplevts olika i olika familjer. I två familjer upplevdes skolstarten som tung och jobbig medan i en familj lätt och smidig. I den familjen som skolstarten känts smidig och bra så tyckte informanten att berodde på att hennes barn hade varit väldigt ivrig och hade väntat mycket på skolstarten. Detta barn hade också sätt framemot skolstarten och hade haft lätt att anpassa sig och hade lätt för att lära sig.

De informanter som beskrev skolstarten som jobbig och tung tyckte bland annat att det är en stor skillnad mellan förskolan och skolan och att man hamnar plötsligt ta ansvar över läxor och sina saker samt att komma igång att göra läxorna.

”nu e d lite jobbigt o komma igång me di hä juttuna sen när d hä..pappan pratar finska så nu blir det jag o A som veivar dom allti..att nu va d..nu e d jobbigt..eller så där ny grej..nu e d lite jobbigt att komma igång me grejer..o dom måst ju va gjorda ändå att d e..d e bra från början att se till att läxorna e allti gjorda att man får en sån dä rutin”

Alla informanter tyckte att man i skolan och speciellt i skolstarten skall kunna beakta barnens individuella behov. Informanterna menade att alla barn utvecklas i olika takt och att endel barn kan vara mer intresserade av skolstarten än andra. En informant upplevde att kraven var väldigt höga på barnen genast i början.

8.3 Barnets upplevelse

Alla tre informanter upplevde att deras barn upplevt skolstarten som positiv trots att den varit tung och jobbig för endel. I och med skolstarten så blev barnen mer självständiga. Alla informanter sa att skolstarten inverkat positivt på deras barn och att barnen mognat och fått nya erfarenheter.

"nä kanske ändå helt positivt..att d hä no mognar dom ju där o sån hä ansvar gör ju helt bra..att d hä..joo nya erfarenheter o nya människor nya kompisar o d dä nya grejer d e helt bra me nya erfarenheter"

En informant nämnde också att barnet blivit socialt modigare och fått många nya vänner. Alla informanter nämnde att deras barn i och med skolstarten blivit mera självständiga och börjat växa upp.

"jaa..nä kanske så här..jaa no..oj hjälp..öö nå hon har vuxit så där som eller hon har mitiallt blivi ett stort barn eller så där att hon känns mycke mer som mera förståndi men så där att hon får tänka mera på saker o ting o sen d att när hon tycker om att ta reda på saker själv så nu har hon också möjlighet att göra d"

En informant nämnde att barnen trots att de blivit mera självständiga nog saknade fortfarande den där leken att i skolan skulle de kunna ge mera tid till barnen att tex. få på rasterna leka längre.

"d e en del av den dä processen att växa upp..att helt nog tror ja att helt positivt..att d e som e förstås att båda ha sakna leken...o där ren tänker ja att sku skolan kunna utveckla att d sku kunna finnas några längre raster..att d dä sku man kunna ha kortare mellanrum o sen nåt längre o sen igen kortare att man sku hinna liksom du har 15min att klä på dig o går ut o leker"

8.4 Samarbete mellan föräldrarna och barnet i skolstarten

Alla informanter var av den åsikten att för en smidig skolstart så behöver föräldrarna engagera sig i barnets skolgång. Alla informanter var också av den åsikten att deras barn blivit mer självständiga vid skolstarten och att mamma inte behövdes mera lika mycket. Alla föräldrar kände sig som en resurs för sitt barn men det krävde att man engagera sig

i sitt barns skolgång. Föräldrarna ville stöda sitt barn genom att hjälpa med läxorna och se till att de blev gjorda.

”joo..att föräldrarna förväntas nog vara jätte engagerade ja tror int att skolgången blir bra om man int engagerar...att man måst följa me o just titta i d dä läxhäftet att e läxorna gjorda..att eller va va d fö läxor..att nu e d viktigt att kolla allti på månda att hur ser veckan ut o vara aktiv”

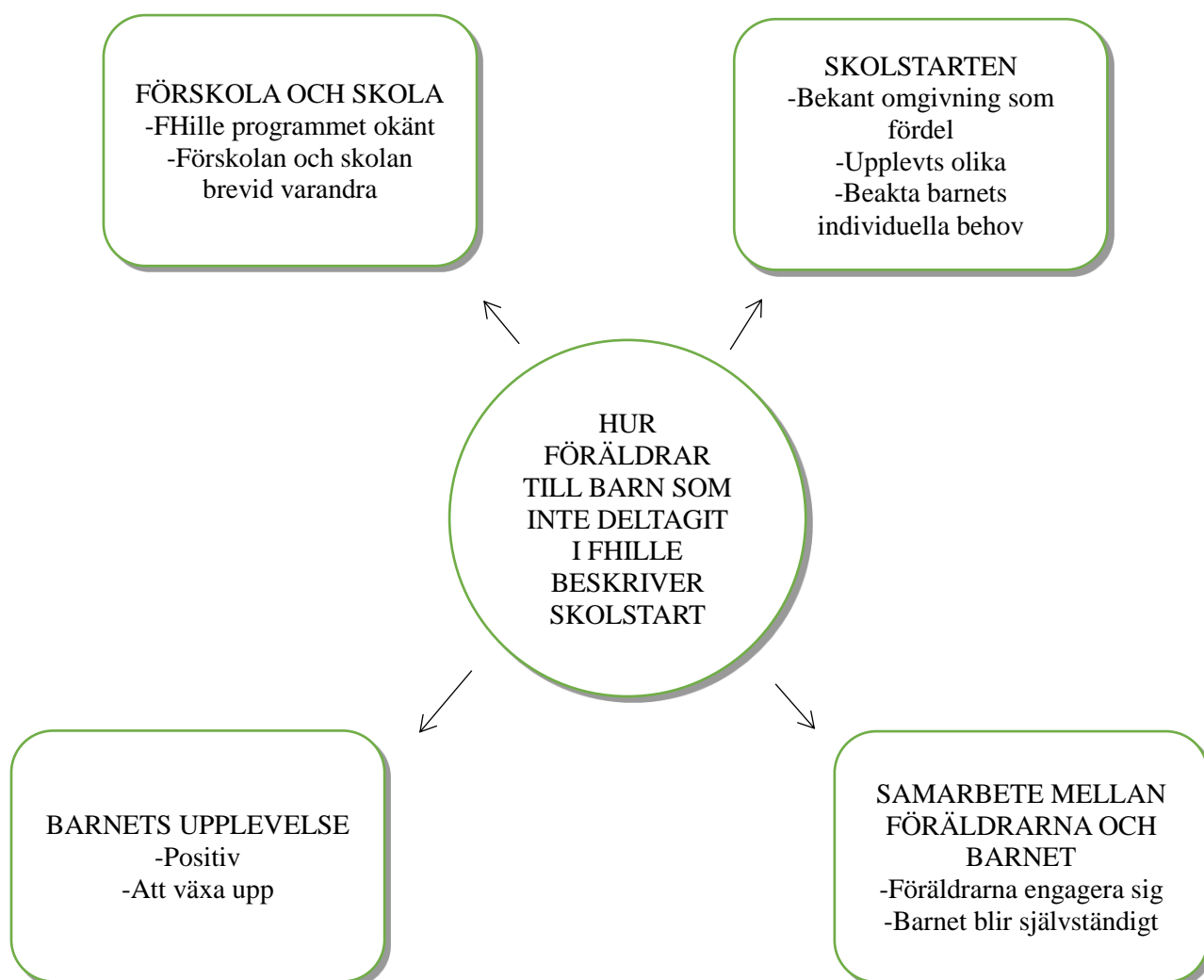
Några informanter nämnde att man inte på samma sätt får information om barnets skolgång som man får i förskolan. Det är på föräldrarnas eget ansvar att gå och kolla på olika forum vad barnen sysslat med och att man skall modigt ta kontakt med läraren om man funderar över sitt barns skolgång.

Det som kommit upp många gånger under intervjuerna av alla informanter var att skolstarten gjort deras barn mer självständigt. Skolstarten har fått deras barn att ta mera ansvar och fått utveckla sig själv i områden som de varit intresserade av.

”jaa no d ha nog vari bra tidigare också men ja märker d i sån små saker att just d dä den här självständigheten som hon ändå vill utveckla så d gör också att d..eller hon gärna provar på att gå själv ti skolan eller om vi går tillsammans så går vi nog int hand i hand utan då ska hon gå lite framför att nu e hon lite större så att en sån här viss medvetenhet om att vet du att nu ska ja liksom prova va ja kan o så att nu e ja int så liten mera o mamma behöver int hålla mig i handen”

Informanterna upplevde skolstarten som en spännande tid både för föräldrarna och barnen.

8.5 Sammanfattning av forskningsresultat

Figur 3 Forskningsresultaten sammanfattas med hjälp av en figur

9 DISKUSSION

I detta kapitel kommer resultaten av undersökningen att analyseras genom att koppla min teori och tidigare forskning samt jämföra den med resultaten. För att få svar på syftet att lyfta fram FHille programmet och se dess inverkan på barnen då de skall övergå från förskolan till skolan enligt föräldrarna. Även för att se hur FHille programmet enligt föräldrarna stött barnets övergång från förskolan till skolan ville jag intervjua föräldrar som deltagit i FHille programmet med sitt barn. Tyvärr trots många försök och påminnelser fick jag bara tre föräldrar att intervjua. För att komplettera detta intervjuade jag också tre föräldrar som inte deltagit i FHille med sitt barn och låta dem beskriva deras skolstart med sitt barn. På detta sätt kan man lite jämföra och se hur FHille programmet kanske stärkt barnet och eventuellt gjort skolövergången mera smidig.

Ett ämne som kom upp bland både de som deltagit i FHille och inte deltagit var samarbetet mellan förskolan och skolan. I resultatet kom det fram att de som hade haft förskolan i samma byggnad som skolan hade haft ett bra samarbete. Dessa hade bland annat gjort tillsammans olika aktiviteter med första klassisterna, ätit i skolans matsal och haft gymnastik i skolans gymnastiksal. Detta stöder min tidigare forskning där Ulla Härkönen nämner att samarbetet mellan daghem och skolor fungerar desto bättre ju närmare enheterna fysiskt befinner sig. (Härkönen 2002 s. 46)

I Vuokko Vienolas artikel nämner hon en undersökning som gjorts. Där kom det fram att enligt en lärares erfarenhet så borde barnen lära sig i förskolan hur man är i en grupp, lära sig att lyssna och bekanta sig med skolan för att skolstarten skulle vara lättare. (Vienola 2002 s.128)

Alla föräldrar som deltagit i FHille programmet med sitt barn hade hört om FHille via daghemmet och förskolan medan de föräldrar som inte deltagit hade aldrig hört om FHille.

Skolstarten hade känts som tung och jobbig för två informanter som inte deltagit i FHille programmet. Orsakerna var den att de inte var förberedda inför skolstarten och läxläsningen ansågs vara jobbig i början. Föräldrarna nämnde bland annat att förskolan

och skolan är en annan värld och att i förskolan fick man ännu leka och vara barn medan skolan plötsligt blivit ett ställe där man är tvungen att växa upp och ta ansvar. Detta stöder min teori om skolstart där Stig Brorström säger att ”när sexåringar börjar i grundskolan kommer två kunskapstraditioner att mötas; medan förskolan har inriktat sig på barns sociala utveckling och *hur* barn utvecklas har skolan traditionellt utgått från barns intellektuella utveckling och *vad* de ska lära sig”. (Persson 1995 s.11)

Trots att de som upplevt skolstarten som jobbig och tung så upplevde föräldrarna att barnen ändå upplevt skolstarten som rolig och spännande.

De informanter som deltagit i FHille programmet med sitt barn tyckte alla att skolstarten gått smidigt och bra. Dessa tyckte att FHille förberett deras barn inför skolan på olika sätt, bland annat rutiner. Barnen hade från tidigare blivit vana att göra uppgifter varje dag och sätta sig ner och koncentrera sig. På detta sätt kändes inte läxorna jobbiga. Detta stöder min tidigare forskning om hur FHille programmet inverkat på barn och vuxna, undersökningen hade gjorts i olika länder runt om världen. Det kom fram bland annat att barn som deltagit i Hippy (FHille i Finland) programmet uppför sig bättre, kan bättre följa skolrutinerna, är mer engagerade och överlag bättre förberedda för skolan än barn som inte deltagit i Hippy programmet. (Marty Tombari 2008 s.5)

I intervjuerna kom det fram att ifall de som deltagit i FHille programmet inte hade deltagit så kunde deras skolstart ha sett annorlunda ut, eventuellt mera utmanande.

Grundpelaren i FHille programmet är Aaron Antonovskys teori KASAM, känslan av sammanhang som finns i min teori. FHille programmet strävar till att känslan av sammanhang förverkligas både ur förälderns och barnets perspektiv. För att få en känsla av sammanhang behöver vi förstå och hantera det vi gör samt känna att de vi gör är meningsfullt. Föräldrarna och barnen behöver ha en förståelse för programmets innehåll, mål och metoder. Genom det lekande elementet i aktiviteterna skapas en sådan förståelse för barnet samt genom att barnet uppfattar aktiviteterna som roliga och meningsfulla. Genom en tydlig vägledning skapas förståelse ur föräldrarnas perspektiv. (Vägledning för FHille-guider s.5)

Alla informanter som deltagit i FHille programmet upplevde FHille som roligt men också tidskrävande. Tidskrävande för att uppgifterna upplevdes som omfattande och att det kändes ibland svårt att ta tiden och sätta sig ner och göra uppgifterna med sitt barn. Speciellt om man blev sjuk och blev efter med uppgifterna så kunde det kännas stressigt.

Barnen upplevde också FHille uppgifterna roliga men vissa uppgifter kunde kännas som svåra. Trots att det ibland kändes tidskrävande och stressigt så upplevdes ”FHille tiden” som en kvalitetstid med sitt barn. Man så att säga tvingades sätta sig ner och lyssna på sitt barn som man kanske inte annars skulle ha gjort. Alla informanter upplevde det som roligt att göra uppgifterna tillsammans med sitt barn, det kom mycket material och även syskonen ville ibland delta. Två informanter av tre tyckte att deras förhållande till sitt barn blivit närmare på grund av FHille tiden. Informanterna nämnde att man måste som förälder vara engagerad i FHille programmet för att det skall fungera ändamålsenligt. Föräldrarna nämnde också att FHille var en bra skolförbedelse även för föräldrarna, det gav ett sätt för föräldrarna att veta vad som är viktigt för barnets utveckling.

Även föräldrar som inte deltagit i FHille programmet tog upp att föräldern måste engagera sig i skolstarten och stöda sitt barn. Endel föräldrar upplevde att det var mycket läxor i början och barnen behövde mycket hjälp med dem. Föräldrarna kände sig som en resurs för sitt barn genom att stöda dem och se till att läxorna blir gjorda. Informanterna tog upp också det att i skolan informeras det inte om barnets dag på samma sätt som i förskolan. Föräldrarna måste själv vara aktiva och fråga samt hålla kontakten med läraren. Alla informanter nämnde att skolstarten gjort deras barn mera självständiga. Barnen hamnade ta ansvar och istället för att leka göra sina läxor. Barnen hamnade även se till att de hade rätt kläder då de går ut och se till att rätt böcker kom hem. En informant nämnde att hennes barn hade väntat ivrigt på skolstarten och att hon inte längre behövde mamma lika mycket som förr. Några föräldrar tog upp att ta i beaktan barnens individuella behov. Några föräldrar ansåg att det var för mycket läxor och de hade önskat att skolan skulle kunna ta det lite lugnare i början då alla barn inte är på samma nivå. Detta kommer även fram i min tidigare forskning där utbildningsstyrelsen lyfter fram i sin publikation att det är viktigt att man kan se varje barn och elev som individ och på detta sätt beakta varje individs starka och svaga sidor i övergångs situationerna för att få en smidig övergång. (Holopainen et al. 2005 s.5)

När det frågades av de föräldrar som deltagit i FHille programmet ifall de skulle rekommendera FHille till andra föräldrar så var alla informanter av den åsikten att det nog skulle rekommendera. Informanterna tyckte att det var bra att ett sådant här program finns och att man nog skall prova på det. Programmet ger mer än vad den tar sa en förälder. När man ser på FHille programmets huvudmål, som är att ge de barn som deltar i

programmet en god skolstart, kan man konstatera enligt mina intervjuer att det nåtts. När man tillbakablickar på detta arbetets frågeställning som är hur FHille programmet enligt föräldrarna har stött barnens övergång från förskolan till skolan kan man komma fram till den slutsatsen att FHille gett dem den rutin som skolstarten kräver och på detta sätt gjort skolövergången smidig. Dock fanns det andra faktorer som påverkade som till exempel förskolans och skolans samarbete. Andra frågeställningen i arbetet är hur föräldrar till barn som inte deltagit i FHille beskriver skolstarten. Konstateras kan att den beskrevs som tung och jobbig på grund av att barnen inte var förberedda på läxläsning. Man kan med andra ord säga att FHille programmet gjort övergången mellan förskolan och skolan smidig och förberett barnet inför skolstarten. Därmed tycker jag att det skulle vara oerhört viktigt att FHille programmet borde reklameras mera i daghem och förskolor för familjer som kanske skulle vara intresserade. Jobbar själv på daghem och kan säga att jag inte stött på FHille på ett enda daghem som jag jobbat på.

Den här studien kom på många sätt fram till samma resultat som tagits upp i tidigare forskning och den teoretiska referensramen. Efter att ha gjort resultatredovisningen förstod jag slutligen hur ytterst viktigt samarbetet mellan förskolan och skolan är och att det är viktigt att de är fysiskt nära varandra eller i samma byggnad. Inom det här temat anser jag att ännu finns mycket att studera i. Även inom andra övergångar så som från daghem till förskola, från lågstadie till högstadie o.s.v. På vilket sätt man kan stöda barnet i olika åldrar och beakta barnens individuella behov. Jag har förstått på folkhälsan att de håller på att komma ett FHille program även för yngre barn.

10 GRANSKNING AV RESULTAT OCH METOD

Jag började jobba på detta arbete sommaren 2016 och redan i början hade jag svårt att hitta tidigare forskning i ämnet, sökte på många olika ställen och på många olika sökord men hittade bara på google scholar sådana som jag använde i mitt arbete. Även att hitta nyare litteratur var svårt. Alla böcker som jag fick tag på var ganska gamla och jag använde mig ganska mycket av samma författare.

Att få tillräckligt med informanter som deltagit med sitt barn i FHille programmet visade sig vara svårt. Mitt mål skulle ha varit att få ungefär 4-6 föräldrar som deltagit med sitt barn i FHille, men fick bara tre. Jag fick många gånger skicka e-post till dem som skulle skicka mitt brev till informanterna, endel skickade mitt brev en till två gånger efter det svarade de inte mera. Det drog ut på tiden då jag väntade på svar.

I och med att det inte räckte med tre föräldrar som jag intervjuat hamnade jag intervjuva tre till, föräldrar som inte deltagit i FHille programmet med sitt barn och låta dem beskriva skolstarten med sitt barn. Detta gav mig lite till arbete.

Själva intervjuerna gick bra men efteråt märkte jag min oerfarenhet vad som gällde intervjutekniken. Jag har efteråt till exempel märkt att jag på en del ställen borde ha frågat fler följdfrågor för att bättre få svar på själva frågan. Intervjuerna skulle ha kunnat räcka lite längre tid. Varje intervju tog ca 20 min per informant. Märker efteråt att mina frågor gick lite in på varandra och jag frågade nästan samma sak flera gånger. Informanterna svarade också ibland brevid frågan och då försökte jag mitt bästa för att få dem tillbaka på spåret. Jag hade två olika temaguider, en för de föräldrar som deltagit i FHille programmet med sitt barn och en temaguide för de föräldrar som inte deltagit. Detta är orsaken till att jag har olika resultatredovisningar. Till telefonen köpte jag en app som kan banda in samtal och jag provtestade den innan själva intervjuerna. Appen fungerade bra och jag är nöjd med tekniken. I och med extra arbete kände jag att jag fick lite bråttom och kunde inte på samma sätt koncentrera mig på resultatredovisningen som jag gjorde med FHille föräldrarnas resultatredovisning. De föräldrar som deltagit i FHille programmet svarade på mer frågor kring FHille och om själva programmet medan de föräldrar som inte deltagit i FHille svarade mera på frågor gällande skolstarten. Därmed anser jag att man inte kan helt jämföra resultaten med varandra då frågorna var olika.

Detta har varit en intressant, lärorik och givande process att göra denna studie. Ibland har det känts svårare och ibland lättare. Det har under processens gång kommit en hel del motgångar och prövningar. Att göra denna studie har gått i vågor. Det har trots allt varit en glädje och givande att göra detta arbete. Jag har lärt mig mycket om olika stöd för en smidig övergång.

11 KÄLLOR

Ackesjö, Helena & Persson, Sven. 2010. *Skolförberedelse i förskoleklass, att vara lärare-i-relation i gränlandet*. Malmö. 163s. Tillgänglig:

<http://journals.lub.lu.se/ojs/index.php/pfs/article/view/8105/7152> . Hämtad 28.8.2016.

Antonovsky, Aaron. 1987. *Hälsans mysterium*. Stockholm: Bokförlaget Natur och kultur. 271s. ISBN 978-91-27-11027-4

Antonovsky, Aaron. 1991. *Hälsans mysterium*. Stockholm: Bokförlaget Natur och kultur. 253s. ISBN 91-27-02193-9

Diderichsen, Agnete & Hansen, Vagn & Thyssen, Sven. 1994. *6 år och påväg in i skolan*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. 127s. ISBN 91-44-35602-1

Haviland Maya, Tombari, Marty. HIPPY Research summary- A list of research reports that have been produced since the 2003 publication of *Parents Making A Difference*, organized by primary focus on children, parents, home visitors or community

<https://www.hippyusa.org/memanager/pdf/research-summary-09.pdf>

(www) Hämtad 5.10.2016

Hem och skola. 2014. (www) Hämtad 14.5.2017

http://www.hemochskola.fi/hem/tidningen_hem_skola/artikelarkiv/article-17248-34517-ledare-skolstarten-en-hemlig-skattettorna-2014

.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena. 1979. *Teemahaastattelu*. Tampere: Tammer-Paino Oy. 158s. ISBN 951-662-243-7

Holopainen, Pirkko; Ojala, Terhi; Miettinen, Kaija & Orrellana, Tarja. 2005, *Siirtymät sujuviksi -ehyttä koulupolkua rakentamassa*, Helsinki: Opetushallitus, 160s. Tillgänglig: http://oph.fi/download/47165_siirtymat.pdf . Hämtad 28.8.2016.

Härkönen, Ulla. 2002, *Esiopetus ja esiopetussuunnitelma varhaiskasvatuksen viitekehyksessä*, Joensuu: Joensuun yliopiston kirjasto, 110s. Tillgänglig: <http://sokl.joensuu.fi/harkonen/verkot/esiopetus2002.pdf> . Hämtad 28.8.2016.

Härkönen, Ulla. 2002, *Mitä varhaiskasvatus on*, Joensuu: Joensuun yliopiston kirjasto, 121s. Tillgänglig: <http://sokl.uef.fi/juhlakirja/PDFt/15UllaH.pdf> . Hämtad 28.8.2016.

Jacobsen, Dag Ingvar. 2007. Förståelse, beskrivning och förklaring, introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete. 10 upplagan. Studentlitteratur Lund. ISBN:978-91-44-00638-3

Johanna Sallinen & Saija Westerlund-Cook, Vägledning för FHille guider, Folkhälsan. 10s.

Kvale, Steinar. 1997. Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: Studentlitteratur. 306s. ISBN 91-44-00185-1

Persson, Sven. 1995. Flexibel skolstart för 6-åringar. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. 180s. ISBN 91-44-36222-6

Utbildningsstyrelsen 2016, stöd för det lokala arbetet
http://www.oph.fi/lp2016/vagkarta/vad_ska_beaktas_i_forskoleundervisningen hämtad 13.5.2017.

Vienola, Vuokko. 2002, *Opettajien, vanhempien ja lasten kokemusia esikoulun ja koulun yhteistyöstä*. 138s. Tillgänglig:

<http://sokl.uef.fi/verkojulkaisut/esiopetus/PDFt/VuokkoV.pdf> . Hämtad 28.8.2016.

Bästa FHille föräldrar

Ni har deltagit i FHille programmet med ert barn som ordnats av folkhälsan. Jag skriver mitt examens arbete om hur FHille programmet stött barnets övergång från förskolan till skolan enligt föräldrarna och skulle gärna vilja höra era åsikter och tankar om hur programmet stött ert barn. Är färdig socionom 2009 och skriver detta arbete för att få barnträdgårdslärare behörighet, arbetet beräknas vara klar i slutet av år 2017. Mitt arbete bär arbetstiteln *Smidig övergång mellan förskolan och skolan-FHille som metod*.

Syftet med undersökningen är att lyfta fram FHille programmet och se dess inverkan på barnen då de skall övergå från förskola till skola. Hur FHille programmet stött barnen enligt föräldrarna. Detta arbete är ett samarbete med Folkhälsan.

Jag önskar att få intervjua dig om hur FHille programmet stött barnets övergång från förskolan till skolan. Jag kommer att använda mig av temafrågor, och önskar att bända in våra diskussioner så att jag kan efteråt transkribera materialet. Intervjuerna kommer att göras per telefon.

Materialet som intervjuerna resulterar i kommer enbart att ses av mig. I forsknings rapporten kan utdrag och citat från intervjuerna synas, dessa presenteras så att ingen utomstående kan identifiera den intervjuade. Alla svar är givetvis konfidentiella. Materialet kommer att sparas i ett låst utrymme, dit endast jag har tillträde. Jag har tystnadsplikt när det gäller intervjuerna och materialet. Efter ett år kommer materialet att förstöras.

Intervjuerna sker då det passar informanterna, det är svårt att säga hur länge en intervju tar men max 30-45min. Deltagandet är frivilligt. Jag önskar att intervjuerna skulle ske i

(2/2)

september 2017, och kommer att kontakta dig för att boka tid för en telefonintervju. Du har alltid möjlighet att abryta ditt deltagande.

Ni får gärna kontakta mig angående frågor och funderingar gällande undersökningen.

Som min handledare fungerar Carina Kiukas, utbildningschef för sektionen för hälsa och samhälle, lektor i det sociala området vid yrkeshögskolan Arcada.

Med vänlig hälsning,

Lotta Cabell

Bästa föräldrar

Jag skriver mitt examens arbete om hur FHille programmet stött barnets övergång från förskolan till skolan enligt föräldrarna och hur föräldrar till barn som inte deltagit i Fhille programmet beskriver skolstarten. Detta arbete är ett samarbete med Folkhälsan.

Jag skulle gärna vilja höra hur ert barns övergång (utan FHille programmet) från skola till skola gått. Är färdig socionom 2009 och skriver detta arbete för att få barnträdgårdslärare behörighet, arbetet beräknas vara klar i slutet av år 2017. Mitt arbete bär arbetstiteln *Smidig övergång mellan förskolan och skolan-FHille som metod*.

Jag önskar att få intervjua dig om ditt barns övergång från förskolan till skolan. Jag kommer att använda mig av temafrågor, och önskar att banda in våra diskussioner så att jag kan efteråt transkribera materialet. Intervjuerna kommer att göras per telefon.

Materialet som intervjuerna resulterar i kommer enbart att ses av mig. I forsknings rapporten kan utdrag och citat från intervjuerna synas, dessa presenteras så att ingen utomstående kan identifiera den intervjuade. Alla svar är givetvis konfidentiella. Materialet kommer att sparas i ett låst utrymme, dit endast jag har tillträde. Jag har tystnadsplikt när det gäller intervjuerna och materialet. Efter ett år kommer materialet att förstöras.

Intervjuerna sker då det passar informanterna, det är svårt att säga hur länge en intervju tar men max 30-45min. Deltagandet är frivilligt. Jag önskar att intervjuerna skulle ske i

oktober 2017, och kommer att kontakta dig för att boka tid för en telefonintervju. Du har alltid möjlighet att abryta ditt deltagande.

Ni får gärna kontakta mig angående frågor och funderingar gällande undersökningen.

Som min handledare fungerar Carina Kiukas, utbildningschef för sektionen för hälsa och samhälle, lektor i det sociala området vid yrkeshögskolan Arcada.

Med vänlig hälsning,

Lotta Cabell

BILAGA 3

TEMAINTERVJUGUIDE FHILLE FÖRÄLDRAR

Folkhälsan-FHille programmet

- Hur fick ni reda på FHille
- Varför ville ni delta
- Hurdant samarbete har er förskola haft med skolan, beläge

Barnets upplevelse av FHille

- Hur upplevde ert barn FHille tiden
- Vilka effekter tror ni att FHille gett ert barn
- Vad upplever ni att har stärkts hos ert barn

Föräldrarnas roll i FHille programmet

- Föräldrar som resurs för sina barn, hur påverkats
- Hur har samspelet förändrats med barnet

FHille-programmets inverkan

- På vilket sätt tycker ni att FHille stött ert barns övergång från förskola till skolan
- Ifall ni inte deltagit i FHille hur tror ni att övergången skulle ha sett ut
- Hur upplevde ni den här tiden
- Skulle ni rekommendera FHille-programmet till andra föräldrar, varför, varför inte

BILAGA 4

TEMAINTERVJUGUIDE FÖRÄLDRAR

Folkhälsan-FHille programmet - skolsamarbete

-Känner ni till Folkhälsans FHille program, om ja (varför ville ni inte delta) hur uppfattar du programmet?

-Hurdant samarbete har er förskola haft med skolan? beläge?

Skolstarten

-Hur gick ert barns skolstart

-Hurdant stöd skulle ert barn ha behöva vid övergång från förskola till skolan

-Hur upplevde ni den här tiden

-Vad skulle ni ha behövt vid skolstarten för att få en smidig övergång

Barnets upplevelse av skolstarten

-Hur upplevde ert barn skolstarten?

-Vilka effekter tror ni att skolstarten gett ert barn? Hur upplever ni att ert barns upplevelse av skolstarten påverkat ert barn på längre sikt?

-Vad upplever ni att har stärkts hos ert barn under denna tidsperiod?

Föräldrarnas roll vid skolstarten

-Föräldrar som resurs för sina barn, har ni känt er som en resurs, varför varför inte

-Hur har samspelet förändrats med barnet efter skolstarten

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>"joo att d e i samma byggnad, samma personal eller nå d har ju skilld lärare fö förskolan men att d e samma skola, egentligen e förskolan me i allting de samarbetar nog hela tiden"</i></p> <p><i>"d va väl nog förskolan där han gick så berätta dom om fhille på föräldramöte då."</i></p> <p><i>"d va nog därifrån då O sluta dagis o så sa den här daghemstanten där att hon ha fört vidare förskolelärarna att O sku kanske passa till d hä fhille då han börjar förskolan"</i></p> <p><i>"no hade dom väl att dom fick va en gång på våren"</i></p> <p><i>"d va en specialbarntädgårdslärare som tipsa mig om fhille, hon rignde ti oss då o föreslog att..eller di sökt ju nå barn o som sku passa så där så..så kom hon ihåg oss då..så ringd hon opp o berätta om d så på d sättet"</i></p> <p><i>"nåå nu tycker ja allti att allt som e, allt som e fö barn eller som ja kan gö me mitt eget barn så gör ja ju nog förstås o tar reda på mera att e d nånting fö honom o mig förstås"</i></p> <p><i>"nå de lät nog intressant o så att man kanske sku få lite tips just gällande O:s utveckling o sånt.."</i></p> <p><i>"vårt barn så han har haft lite problem i dagis eller egentligen ännu också har har problem me sån hä sensorisk integration att han e jätte känslig fö olika sinnesintryck, fö ljud o beröring o alla sinnen egentligen men speciellt no kanske ti sakerna så han ha vari lite så dä bråki o d va jobbigt på dagis o vi visst int no vafö han va på d sättet att han som vägra göra vissa saker o börja gråt lätt o så här...så vi tänkt att kanske bäst fhille som sku hjälp honom sen när han börjar skolan"</i></p>	<p>Samarbete</p> <p>hjälp till smidig övergång</p>	<p>DAGHEM/ FÖR- SKOLA/ SKOLA</p> <p>BARNET I FOKUS</p>

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>"nå no tyckte ja han upplevde bra att..de flesta uppgifterna tyckte han nog va roligt att att det gick nog bra"</i></p> <p><i>"men överlag så där så tycker ja nog att han ha upplevt d som roligt.."</i></p> <p><i>ja sku nog säg att han ha nog prata om d hä fhille efteråt att d va nog roligt ti få di hä uppgiftena o göra dem..</i></p> <p><i>"nå han tyckte d va nog roligt, att d va ju roligt att få di hä olika uppgifterna, som man sku göra.."</i></p> <p><i>"alltså ibland va d uppgifter som va väldigt krävande som va jätte mycke ti att klipp till exempel o vi kasta ju om dom dä uppgiftena int tog vi nog på helgen o ibland va gjorde vi ju d precis den dan o in i veckan att vissa klippuppgifter han ju nog trött på d dä klippande d va nå bondgård o ladugård, d va myky ti klipp. o så beror det på att uppgifter fanns jätte myky o d han man ju int på en kväll tyckt jag efter en lång dag själv o kom hem o det där mat o men vissa uppgifter var nog ganska omfattande"</i></p> <p><i>"vissa uppgifter kanske var lite som svåra...o d hä..o speciellt sånä hä som va långa att förstås kanske man sku nu minns ja int exakt di hä uppgiftena men ja minns att d va ibland så sku man börja me att klipp ut nå o nånting från nå papper o ren d dä att klippa tog ju ren jätte länge o sen sku man o sen börja själva uppgiften så d kan nog hända att han som int rikit orka me själva uppgiften mera.."</i></p>	<p>Roligt</p> <p>Tidskrävande</p>	<p>FHILLE PROGRAMMET</p>

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>"kanske det att han fick lite rutin i att d att som att göra di hä läxorna då skolan börja..att den hä rutinen då redan från d hä förskole året att varenda dag va det nånting som sku göras efter skolan innan man då fick fortsätta me eget program , det tror ja va mest viktiga eller som han fick mest ut av tror ja.."</i></p> <p><i>" ja nu kom vi ju liksom lite in på att räkna och skriva och att formulera sig och att uttrycka sig och att tänka kring sig själv"</i></p> <p><i>"nåå no var d ju så där att han blev lite förbered ti skolan o..just att till exempel att han sku rita o skriva o bokstäver o..nu tror ja att han som var lite bättre förbered till skolan.."</i></p> <p><i>"i allmänhet att han kanske som då skolan börja som försto att på kvällarna så sku man göra läxorna sen, sen så skolan börja så där att ..att kanske mera så där allmänt att de liksom börja flyt på d dä me läxorna..att när ja sa att ska vi börja me läxorna så va d helt okei för han var ren van med att han gjorde fhille på kvällarna..men no tror ja säkert di hä andra sakerna som att klippa o rita o såna saker.."</i></p>	Rutiner	SKOL-FÖRBEREDELSE

3.Föräldrarnas roll i FHille programmet (4/7) Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>"jaa nå no tycker ja att d ha vi som funkka bra tisammans, speciellt som jag som mamma att d ha vari lite som min uppgift no hela fhille"</i></p> <p><i>" jaa..nå nu kanske va d ti att man gjorde som saker ihop att förstås gjorde vi saker förr också men d va ju kanske mera så där fritt va vi hitta på men att..ööö..då fanns d som nånting som...utifrån som sa va vi sku göra"</i></p> <p><i>"joo alltså no va ska vi säga att i o med att man satt ner så såg man ju att att fann han ju sig i rollen o uppgiften o tyckt d va roligt på no sätt att o nu märkte ja ju mitt i allt att nu ha ja ju lyssna på den hä pojken på jätte länge, ibland kunde ja ba sitt o si på honom vet du... att ja bara satt o såg på hans öö...ritande eller...bara helt enkelt såg på honom...o sen d där att nu e d ju intressant att tänk va han tänkt om olika saker att int e d ju varje dag du sitter o frågar såna där tankar kring att vem hör till din famij vet du o så jobbar man kring d o ritar riktigt ner d"</i></p>	Tillsammans med barnet	KVALITETS-TID

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>"joo..no nu sku ja rekommendera speciellt just me barn som kanske int så..man märker att de kanske int e så intresserade o börja me skolan att just me läsning o skrivning o sånt att kanske ti såna som e lite omogna på det plan så sku ja nog rekommendera d åt..för att no tror ja att man förbereds ändå både barnet o föräldern..man förbereds bättre"</i></p> <p><i>"joo absolut alltså d lönar sig nog ti va ti delta ifall man har den hä möjligheten att visst...ja tyckte materialet var ganska inriktat på d hä kognitiva som skrivning o läsning på d o ha barnproblem..eller e d nånting som e utmanande så absolut"</i></p> <p><i>".o just de här att du vet int om ditt barn om uppfostran du vet int va som e viktigt i vissa utvecklingar o allt sånt där att de e ju perfekt d hä då..att här så kan du ju jobba me ditt barn o förbereda ditt barn i skolan o allt sånt här att själv vet man ju om d som man ha studera både barnträdgårdslärare och lärare som studera d hä så man vet ju..ja menar alla andra familjer som int vet d e ju massa som int har alls nå förkunskap om va man kunde hjälpa sitt barn med..ja menar om d sku bli neråt i åldern så sku d hä ju va fenomenalt att he e ju ett stort plus o stort tack för att sånt här ha ordnats..."</i></p>	<p>Skolförberedelse både för barn och föräldrarna</p>	<p>REKOMMENDERA</p>

1. Folkhälsan-FHille programmet-skolsamarbete (1/7) Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>"nå ja känner till folkhälsan men fhille programmet känner ja int till"</i></p> <p><i>"ööm..alltså ja känner nog int till d..ja kände int till d från tidigare..nä"</i></p> <p><i>"ja har hört om det men int vet ja någo om d så där påriktit, ja vet att d finns ett men int liksom..egentligen har jag int nån uppfattning om d men d ska stöda..under väl förskolan"</i></p> <p><i>"joo di ha vari nära varandra o di ha haft alltså d e så att förskolan e på andra sidan av skolgården i en byggnad så att di ha haft alltså.. di ha använt skolans matsal dagligen under förskole året så di ha rört sig i skolan o sen ha di haft någo samarbete under året också me..va heter d ettornas lärare o årskurs ett så att di hade fått lite så där..liksom färdigt kontakt me skolan"</i></p> <p><i>"nå di har vari i samma byggnad så di har nog haft..haft samarbete o sen nå gemensamma grejer me di hä äldre klasserna..ett par gånger per termin hade di nå sån hä någo me ettorna någo gemensamt projekt"</i></p>	<p>FHille programmet okänt</p> <p>Förskolan och skolan brevid varandra</p>	<p>SAMARBETE FÖRSKOLA OCH SKOLA</p>

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>”ja tycker nog att d ha gått smidigt men d e kanske just beroende på att d va bekant omgivning att d int blev ett sånt här hopp men att ifall d int sku ha vari på samma tomt den hä förskolan o skolan så tror ja att d sku ha kunna vara svårare för en sån här förskole elev sen att börja ettan”</i></p> <p><i>”nä...det som ja tänker nu liksom när ja ha tala me andra mammor som just när halva förskole gruppen e i skolans utrymmen o halva i förskolan så tänker ja just d hä att d sku va viktigt till exempel just att d e lättare när du har ren äti ett år i skolans matsal..att på nå sätt tänka d dä jämlika o d ha ja hämta fram i förskolan att d hä jämlika bemötande när d e två grupper o ena ha int vari..o dom föräldrar liksom kanske ja talar här för många föräldrar men som en förälder sa att barnet upplevde den här skolgården jätte skräm..att di här rasterna jätte förvirrande o skrämmande när man int hade vari me om dem i förskolan..att d hä där e ju lättare d att du e ute o leker o sen blir d rast o så kommer d massor me barn o sen tar rasten slut o sen går dom bort o du har ändå hela tiden din egna vuxna där..kanske underlättar den dä..”</i></p> <p><i>”nu e d lite jobbigt o komma igång me di hä juttuna sen när d hä..pappan pratar finska så nu blir det jag o A som veivar dom allti..att nu va d..nu e d jobbigt..eller så där ny grej..nu e d lite jobbigt att komma igång me grejer..o dom måst ju va gjorda ändå att d e..d e bra från början att se till att läxorna e allti gjorda att man får en sån dä rutin..”</i></p>	<p>Bekant omgivning som fördel</p> <p>Upplevt olika</p>	<p>UPPLEVELSEN AV SKOLSTARTEN</p>

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>”nå den e nog tung..den e tung för barnet, d e många nya saker”</i></p> <p><i>”sen upplever ja en stor utmaning att d e både skola o eftis..att d e andra vuxna”</i></p> <p><i>” ja upplever nog att den va smidig att det gick nog bra åtminstone fö..i vårt fall i vår familj så har d gått bra men vi har också haft ett barn som ha vari så där väldigt ivrig o vänta jätte mycke på skolstarten..att hon ha sett jätte mycke fram emot o haft lätt att liksom anpassa sig o hon har lätt för att lära sig så d tror ja att ha vari så där att hon var väldigt motiverad att börja skolan..så d gick också lättare”</i></p> <p><i>”jaa..va sku ja nu säga..öö..att di har en sån här nå den dä trygga atmosfären o den dä att kraven int e fö höga i början utan att di ha börja där som att di får liksom känna sig fram då tillsammans me den hä läraren o eleverna att vem gör vad o på vilken nivå o sen an efter så bygga på d att d tror ja e jätte viktigt att d int ha blivi fö nån så här att d e liksom fö svårt eller att d e fö mycke krav eller nånting..att ändå så här rimliga krav på eleverna att de e så pass små när d börjar”</i></p> <p><i>”ta lite easygare liksom där vi början att man int sku genast börja me dom hä läxorna så här jätte allvarligt o d hä läsande att man ska på riktigt kunna läsa inom några månader flytande..att lite easygare tempo”</i></p>	<p>Upplevt olika</p> <p>Beakta barnens individuella behov</p>	

3. Barnets upplevelse av skolstarten

(4/7)

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>”hon upplevde den nog helt bra o hon har trivats o hon tycker om att få ta ansvar för läxor o sånt här fast d e int e så mycke av dom ännu men att hon tar d jätte seriöst o d görs med omsorg uppgifter o så här..att för hennes del har det gått bra, hon ha kunna så där kommit jätte bra in i den hä gruppen o har vänner i den där egna gruppen så d ha nog bra för henne”</i></p> <p><i>”nä båda har nog liksom upplevt d som positivt, d hä me att förstå att liksom att läxor e allvar, d hä ansvarstagande e int allti så lätt att ta ansvar för d dä att va hade ja fö läxor o att ja sku faktiskt göra dom men”</i></p> <p><i>”nä kanske ändå helt positivt..att d hä no mognar dom ju där o sån hä ansvar gör ju helt bra..att d hä..joo nya erfarenheter o nya människor nya kompisar o d dä nya grejer d e helt bra me nya erfarenheter”</i></p>	Positiv	BARNETS UPPLE- VELSE

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>”jaa..nä kanske så här..jaa no..oj hjälp..öö nå hon har vuxi så där som eller hon har mitiallt blivi ett stort barn eller så där att hon känns mycke mer som mera förståndi men så där att hon får tänka mera på saker o ting o sen d att när hon tycker om att ta reda på saker själv så nu har hon också möjlighet att göra d”</i></p> <p><i>”d e en del av den dä processen att växa upp..att helt nog tror ja att helt positivt..att d e som e förstås att båda ha sakna leken...o där ren tänker ja att sku skolan kunna utveckla att d sku kunna finnas några längre raster..att d dä sku man kunna ha kortare mellanrum o sen nåt längre o sen igen kortare att man sku hinna liksom du har 15min att klä på dig o går ut o leker”</i></p>	Att växa upp	

Meningsenheter (6/6)	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>”ja hoppas att vi ha kunna vara d, fast vi int ha liksom eller vi ha försökt att stöda henne just i läxläsning o sånt här o ta ansvar för sitt eget material o att ha me rätt utrustning rätt dag så att ett sånt stöd tror ja att e jätte viktigt ännu i d hä skede att d int bara hänger på barnet utan att man tilsammans me den hä vuxna ändå ser till att allt e där i ordning”</i></p> <p><i>”joo det är jag nog att ja kollar liksom läxorna varje dag, d e nog min d där stora uppgift att ja kollar d ännu också men att varenda en dag att vi e liksom ..men har gör dem o vi tsiigar igenom dem..sen kollar ja igenom dem varenda dag så att..man e väl en resurs på d sättet”</i></p> <p><i>”joo..att föräldrarna förväntas nog vara jätte engagerade ja tror int att skolgången blir bra om man int engagerar...att man måst följa me o just titta i d dä läxhäftet att e läxorna gjorda..att eller va va d fö läxor..att nu e d viktigt att kolla allti på månda att hur ser veckan ut o vara aktiv”</i></p>	<p>Föräldrarna engagera sig</p>	<p>SAMARBETE MELLAN FÖRÄLDRA OCH BARNET I SKOLSTARTEN</p>

Meningsenheter	Underkategorier	Överkategorier
<p><i>” jaa no d ha nog vari bra tidigare också men ja märker d i sån små saker att just d dä den här självständigheten som hon ändå vill utveckla så d gör också att d..eller hon gärna provar på att gå själv ti skolan eller om vi går tillsammans så går vi nog int hand i hand utan då ska hon gå lite framför att nu e hon lite större så att en sån här viss medvetenhet om att vet du att nu ska ja liksom prova va ja kan o så att nu e ja int så liten mera o mamma behöver int hålla mig i handen”</i></p> <p><i>”nå kanske d ändras annors också me tiden int vet ja men på d viset att han blir mera självständig hela tiden att man ska kunna ge mera ansvar o lita på honom att..joo på det vise att dom blir nog självständiga så småningom om”</i></p> <p><i>” nå överlag så blir dom ju hela tiden självständigare o behöver mamma mycke mindre”</i></p>	<p>Barnet blir självständigt</p>	